National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

Bibliothèque Nationale
OCT 6 1977
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 68 (2415) XXVI aastakäik — Neljapäeval, 15. septembril 1977 — Thursday, September 15. 1977 — Üksiknumbri hind 25 cent

Saksamaal nõutakse surmanuhtlust terroristidele

BONN — Lääne-Saksamaal mäeti suurte rahvahulkade osavõtul kolm politseinikku ja autojuht, kes langesid Lääne-Saksamaa töösturi G. M. Schleieri küüditamisel terroristide kuulide ohvriks. Rahva hulgas on tekkinud suur meelepaha sotsialistliku valitsuse vastu, kuna arvatakse, et terroriste koheldakse siidikinnastega ning antakse neile võimalusi küüditamisi ja mõrvasid organiseerida. Konservatiivsed poliitikud nõuavad rangemaid karistusi pahempoolsetele terroristidele ning samuti on üles kerkinud surmanuhtluse uuesti sisseseadmine Lääne-Saksamaal.

Schleieri saatuse kohta puudusid kolmapäeva hommikul ikka veel igasugused andmed. Valitsus on viimaste päevade kestel loobunud küüditamise kohta informatsiooni andmisest ajakirjandusele ning avalikkus ei ole teadlik, millises faasis on valitsuse läbirääkimised terroristidega, mis toimuvad ühe Shveitsi advokaadi kaudu.

Sabotaazh Rootsi lennuväes

Rootsi lennuväe salajases kaljusse raiutud baasis on keegi teostanud sabotaazhi, lõigates katki hulga elektrikaableid. Juhtmete juurde on tuldud läbi traataia, mis on ka katki lõigatud. Mäe sisse pole saboteerija siiski jõudnud.

Mäe sisse raiutud ruumi kasutatakse ainult sõja puhul, praegu seisab see tühjana.

Rootsi ei saavutanud Moskvaga kokkulepet

STOKHOLM — (EPL) — Rootsi põllumajandusminister Andres Dahlgren tuli tagasi Moskvast, ilma et oleks saavutanud kokkulepet kalapüügitsoonide suhtes Läänemeres. Ministri arvates tuleb esialgu vist leppida nn. hälli tsooniga, kus kõigil on õigus püüda.

Tulevaste tsoonipiiride suhtes on erinevused suured. Moskva soovib arvestada piire Rootsi mandrilt — kuigi venelased kokkuleppes jaapanlastega on arvestanud piire saartest peale.

Tööliste puudus olümpiaehituste rajamisel

Tallinnas rakendatakse vabatahtlikke ehitustöölisi, kelledele tasutakse mälestusmärkidega

NEW YORK — Eestis on hakatud 1980. aasta olümpia purjetamisvõistluste hooneid ehitama tasuta töötavate tööjõudude abil, kuna ehitustööliste puudus annab teravalt tunda, kirjutab Ühendriikide ajaleht „New York Times", kelle Moskva kirjasaatja on käinud Tallinnas olümpia ettevalmistustöödega tutvunemas. Ajakirjanik leiab, et Tallinnas arenevad olümpia ettevalmistustööd ettenähtud plaanide kohaselt, kuna eestlased on suured purjetamissportlased ning töötavad energiliselt mängude organiseerimisel.

Artiklis mainitakse, et N. Liit pumpab 29,4 miljonit dollarit Tallinna ja Piritale olümpiaehituste püstitamiseks. Kava kohaselt rajatakse purjespordi keskus, hotell, restoranid, jahtide klubi ja ajakirjanduse keskus. Lisaks sellele rajatakse Tallinna 800 voodiga uus suurhotell, mida kavatseti esialgu püstitada Piritale,

kuid sellest loobuti kui vastavad katsed näitasid, et selline kõrgehitus mererannal mõjutab purjetamisvõistluste ajal tuult ja selle suundasid.

Olümpiaga seoses rajatakse Tallinna uus rahvusvaheline lennuväli, laiendatakse Leningradi—Tallinna ja Tallinna—Riia vahelisi maanteid neljaliinilisteks ning ehitatakse uus spordikeskus, kus on kohti ettenähtud 6000-le pealtvaatajale.

Arvestatakse, et olümpiapurjetamisega seoses saabub Tallinna 50-st riigist 650 võistlejat ja treenerit. Nõukogude võimud kalkuleerivad sel puhul 15.000 väliskülalisega, kuna Tallinna võimalused ei võimalda suuremat külaliste arvu vastu võtta.

Mõned võistlejad on juba Tallinna lahel käinud sealseid tuuli proovimas ja nagu mainib „New York Times" on Tallinnas käinud Kanada olümpiapurjetajate treener Steve Tupper olnud rahul eestlaste kavandamisega ja sealsete võimalustega.

Korraldajatele ja organiseerijatele teeb peavalu tööliste puudus, mainitakse „New York Timesi" artiklis. Praegu on puuduvad 400 töölist

ning tekkinud lünka katsutakse täita vabatahtlike tasuta töötavate tööjõududega, kelledele antakse nende panuse eest vastavad märgid.

Nii antakse igale vabatahtlikule töötajale nelja töötunni eest üks punkt ning 25 punkti annavad vastava mälestusmedali. 75 punkti saavutajale annetatakse hõbemedal ning 225 punkti omanikule kuldmedal. Võistluste ajal kavatsetakse rakendada 3000 vabatahtlikku tööjõudu tõlkidena, autojuhtidena ja vahekohtunikena.

Ajakirjanik kinnitab, et Tallinna linnavalitsus teeb samuti suurimaid pingutusi, et võtta vastu tuhandeid olümpiakülastajaid.

Tallinna vanalinna, mis on vanimaid Põhja-Euroopas on asutud restaureerima ning töölised on kibedasti ametis linna kivise näo uuendamisega.

*

Torontos anti möödunud laupäeval televisiooni saates edasi intervjuu okupeeritud Eesti tegelase Arno Green'iga, kes on Tallinnas toimuvate olümpia purjetamisvõistluse kohapealseks peaorganisaatoriks. Green andis lühikese ülevaate Tallinnas toimuvatest olümpia eeltöödest ning televisioonis näidati ka pooleliolevaid ehitusi Pirital. A. Green katsus esialgu küsimustele vastata inglise keeles, kuid läks siis vene keele peale üle.

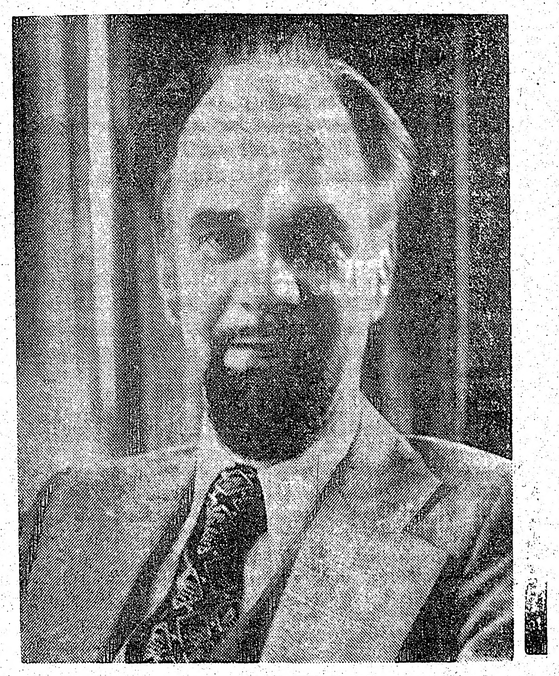

PROF. ENDEL TULVING

Prof. E. Tulving Oxfordi

Suur austuseavaldus eesti teadlasele

Toronto ülikooli psühholoogia osakonna juhataja professor Endel Tulving on saanud austava kutse, siirduda üheks aastaks külalisprofessorina Inglismaale Oxfordi ülikooli juurde. Inglise ülikoolid kutsuvad igal aastal teistest Commonwealthi riikidest Inglismaale külalisprofessoreid, kellede ametlikuks nimeks on Commonwealth Visiting Professor. Seekord sai selle au osaliseks ka prof. Endel Tulving, kes asub maailma tuntuima ja kuulsama ülikooli juurde oktoobri alul.

Prof. E. Tulving mainib „Vaba Eestlasele", et tema ülesandeks Oxfordis on mõningate loengute pidamine ja sealse ülikooli tööga ja õppejõududega tutvumine. Ta säilitab oma koha ja positsiooni Toronto ülikooli juures ja tuleb siia aasta pärast jälle tagasi.

Prof. Tulving sõidab Inglismaale koos abikaasaga, kunstnik Ruth Tulvinguga. Ta ütleb, et ta on juba ammu koos abikaasaga plaanitsenud ajutist Inglismaal elamist ning nüüd on selleks saabunud soodne võimalus. Oxfordis viibimise ajal peab ta tõenäoliselt loenguid ka teistes ülikoolides.

Carteri välispoliitika ummikus

Algatusi palju kuid tulemusi vähe

WASHINGTON — Ühendriikide poliitilised vaatlejad mainivad, et president Carteril ei ole seni õnnestunud välispoliitilisel alal suuremat edu saavutada kuigi ta on aktiivne olnud mitmel rindel. Eriti kriipsutatakse alla, et Carterile võib osutada suureks tagasilöögiks Panama kanali suhtes sõlmitud kokkuleppe läbikukkumine senatis. Kokkuleppe tagasilükkamine senatis on väga tõenäoline, kuna selle kinnitamiseks on vaja kahe kolmandikulist enamust, mida on väga raske saada kuna parempoolsed senaatorid on lepingu kinnitamisele vastu.

Carteril ja tema välisministril Vancel ei ole õnne olnud ka Kesk-Ida kriisi lahendamisega, kuna Vance tuli äsja oma Kesk-Ida reisilt tagasi tühjade kätega.

Carter katsub nüüd ise selle küsimuse lahendamisele tuult purjedesse puhuda, organiseerides Washingtonis kohtumise Iisraeli, Süüria, Egiptuse ja Jordaania välisministritega.

Surnud punktil seisavad ka läbirääkimised venelastega tuumarelvade piiramiseks. Ka siin taotleb president isiklikku vahelesekkumist, kohates Washingtonis N. Liidu välisminister Gromõkoga.

Carteri ja Vance välispoliitilistel sammudel ei ole edu olnud ka Hiinas, N. Liidus, Rodeesias ja Lõuna-Aafrikas. Hiinlased nõuavad ameeriklastelt Taiwani saatuse hoolde jätmist, millega ameeriklased praeguses olukorras ei saa nõustuda.

N. Liidu juhid ei talu Carteri kriitikat vene inimõiguste poliitikale ja Rodeesia ning Lõuna-Aafrika ei taha järele anda Carteri mustale diplomaadile Andrew Young'ile, kellel südamel on rohkem mustade kui valgete huvid.

Carteri ainsaks välispoliitiliseks edusammuks peetakse diplomaatiliste sidemete sõlmimist Kuubaga, mis on aga tegelikult kahtlase väärtusega saavutuseks.

Hiina diplomaat saadeti Kanadast välja

OTTAWA — Toronto hommikuleht „Sun" mainib, et Ottawast on välja saadetud Hiina diplomaat, kelle Royal Canadian Mounted Police tabas seadusevastaselt tegevuselt. Diplomaadi nime ei ole avaldatud, kuid tema tegevus seisis kontaktide loomises Kanadas tegutsevate hiina organisatsioonidega ning nende juhtkonna mõjutamises. Kanadas tegutsevad Hiina organisatsioonid sümpatiseerivad Taiwani Rahvuslikule Hiinale, kuid diplomaadi ülesanne seisis selles, et moodustada organisatsioonidele uusi juhtkondi, kes annavad oma poolehoiu kommunistlikule Hiinale.

200 miljonit USA-st Quebeci Hydrole

NEW YORK — Quebeci Hydro sai Ameerika Ühendriikidest 200 miljoni dollari suuruse laenu, millest järeldatakse, et Quebeci separatistid on osanud Ühendriikide finantsilistes ringkondades läbi lüüa ning oma seljataguse kindlustada. Ühendriikide finantsasutused on jõudnud tehtud analüüside põhjal otsusele, et kapitali paigutamine Quebeci on heaks majanduslikuks investeeringuks.

20 uputuse ohvrit Ühendriikides

KANSAS CITY — Ühendriikides, Kansas Citys, tekkisid suurte vihmasadude tulemusena uputused, millede ohvriks esialgsete andmete järele on langenud 20 inimest, kuna kahjud ulatuvad miljonitesse dollaritesse. Vesi tõusis öösel nii järsku, et paljud inimesed päästsid endid majade katustele ja telefonipostide otsa ronimisega.

Parempoolsete valimisvõit Norras

OSLO — Norras toimunud parlamendivalimitel saavutasid parempoolsed parteid ühekohalise enamuse seni võimul olnud pahempoolsete parteide üle. Opositsioon saavutas Norra 155 liikmelises parlamendis 78 kohta, kuid senine peaminister Odvar Nordli, kes on töölispartei juht, keeldus koheselt tagasi astumast, mainides, et ta tahab enne seda olukorraga põhjalikult tutvuneda.

Arthur Goldberg — Ühendriikide peaesindaja Belgradi konverentsil

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter nimetas Ühendriikide delegatsiooni juhiks ja peaesindajaks Belgradis oktoobris algavale Euroopa julgeoleku ja koostöökonverentsile diplomaadi ja endise ülemkohtu liikme Arthur Goldbergi, kes üheksa aasta kestel ei ole avalikust elust juhtivalt osa võtnud. Mainitakse, et Arthur Goldbergil on minevikust suuri kogemusi venelastega läbirääkimisel.

Metsaülikool oli oma õppetegevuse kõrval ka eesti noorte tutvumiskohaks. Pildil Kalle Merilo Portlandist, Ore. ja Linda Leetma, kes enne elas Montrealis, aga õpib praegu Toronto ülikoolis, jõuavad loengu kuulamise ajal ka teineteisele pilku heita. Foto: Urmas Wompa

Sügishooaja avamine — rahvusvaheline

Association for the Advancement of Baltic Studies

aabs 6 BALL

reedel, 14. okt. Baar kell 7, õhtusöök 7.45
Harbour Castle uues konverentside keskuses

MATT LEBAR'I ORKESTER

Laudade ettetellimine: Astrid Kalmar tel. 444-4346, või Mai-Liis Ronimois 447-7559, või Ingrid Saar 447-2750

$20 isikult — AABS konverentsi korraldav toimkond

KONTSERT * BÜROO

1 NAAN PÕLD
TENOR
5. OKTOOBRIL

2 INGEMAR KORJUS
BARITON
27. OKTOOBRIL

3 HANS BAUER
VIIUL
ARVI SINKA
KLAVER
15. JAANUARIL

4 TIIU HAAMER
KLAVER
12. VEEBRUARIL

Seeria ja üksikpääsmed eelmüügil Eesti Abistamiskomitees või tel. 485-0531

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Kanada ummikus

Kui Kanada pärast Teist maailmasõda oma uksed sadadele tuhandetele immigrantidele avas, siis oli tulevik siin helgem ja paljutõotavam kui üheski teises maas maailmas. Kanada oli Teise maailmasõja kestel saavutanud oma rahvusliku identsuse, likvideerinud edukalt enam-vähem oma koloniaalriigi staatuse ning muutunud endisest põllumajanduslikust riigist tööstusriigiks. Kanada oli rikas maapõuevaradelt ja looduse andidelt ning tulevik naeratas nii rahvale kui ka Kanada riigile heldelt ja paljutõotavalt.

Kanada elaski Teise maailmasõjale järgnenud aastatel üle suure majandusliku ja rahvusliku tõusu, mis tõi kaasa tunduvalt kõrgema elustandardi ja kultuurielu süvenemise ja elustumise. Samal ajal aga puhkes lõkkele ka rahvuslik iseteadvus ning mõjuvõimsad ringkonnad ja poliitikud hakkasid koostama plaane ja organiseerima jõudusid, kuidas pääseda Ühendriikide majandusliku ja kultuurilise domineerimise alt ning kindlustada Kanada maapõuevaradest ja tööstustest saadud kasumid Kanadale.

Sellele tõusuperioodile on kahjuks nüüd järgnenud masendav mõõnaperiood ja Kanada on langenud nagu mingisuguse salapärase tõve küüsi, mis teda pikkamööda närib ja hävitab. See tõbi on hakanud uuristama Kanada majandust ning selle batsillid on tunginud ka Kanada poliitilisesse ellu ning hakanud ruineerima Kanada poliitilist ühtsust. Maapõuevaradelt rikas Kanada on sattunud ilmse majandusliku kriisi küüsi, kus inflatsiooni ei suuda pidurdada isegi valitsuse poolt rakendatud hindade ja palkade kontroll, kus tööpuudus pidevalt kasvab ning Kanada dollar rahvusvahelisel rahaturul langeb. Kanada finantsministrid ei ole suutnud seda majandusliku tagasilööki pidurdada ja kaks finantsministrit on pidanud paremaks oma ülesannetele käega lüüa ja ametist lahkuda.

Majandusliku kriisiga kõrvuti ähvardab Kanadat ohtlik ja võibolla ka saatuslik löök poliitilise kriisi näol, mille raamides Quebecis võimule tulnud separatistide partei taotleb Quebeci lahkuiöömist Kanadast. Quebeci küsimus on Quebeci ja föderaalvalitsuse vahel jõudnud vastastikuste manöövrite faasi, kuid praeguste väljavaadete juures tundub, et Kanada föderaalvalitsusel ja inglise keelt kõnelevatel Kanada provintsidel ei ole selle küsimuse lahendamiseks kindlat vormelit. Praktilist plaani Quebeci küsimuse lahendamiseks ei ole ka Ottawa opositsioonierakondel.

Peaminister Trudeau on separatistide mõjuvõimu vähendamiseks ning Kanada ühtsuse hoidmiseks esitanud mõningaid ettepanekuid, peamiselt kakskeelsuse probleemi lahendamiseks, kuid need puudutavad ainult ühte osa kogu probleemist ning ei suuda seda tervikuliselt lahendada. Võib oletada, et inglaste ja prantslaste omavahelised vanad ajaloolised lahkhelid, mis kaua on hõõgunud tulena tuha all, on nüüd uuesti puhkenud lõkkele ning küsimus ei hõlma ainult kultuurilisi ja keelelisi probleeme, vaid ka majanduslikku sektorit. Väljaspool inglise ja prantsuse ühiskonda oleva kolmanda grupi vaatlejana tundub, et Kanadas on liiga kaua lastud neid lahkhelisid süveneda ning et siin on noorsoo hulgas, koolides ja ühiskonnas seni väga vähe tehtud kanada ühise rahvustunde süvendamiseks ning Kanada ajaloos esinevate haavade leevendamiseks.

Antud olukorras on huvitav konstateerida, et vaatamata Kanada majanduslikkudele raskustele, suurele tööpuudusele ning seoses Quebeci küsimusega tekkinud ummikule, annab kanada rahva enamus ringküsimuste põhjal oma toetuse praegusele liberaalide valitsusele, usaldades Kanada juhtimisel ilmselt rohkem prantslast kui anglo-saksi. Osaliselt on see usaldus tingitud tõenäoliselt arvamisest, et prantslane tunneb paremini prantslast ja seega peaks Trudeaul olema Kanada sisepoliitliste raskuste lahendamisel paremaid tagajärgi kui mõnel inglise päritoluga poliitikul. Kuid teisest küljest ei ole anglo-sakside hulgast praegusel momendil esiplaanile kerkinud ühtegi silmapaistvat juhti, kellel oleks rahvamasside laialdane usaldus ning kes oleks võimeline Kanada praegusest ummikust välja viima.

Ja Kanada tulevikuväljavaated praeguse olukorra taustal? Uusi majanduslikke raskusi ja probleeme koos inflatsiooni ja tööpuuduse suurenemisega ning senisest suuremat pinget, tüli ja taplust Quebeci iseseisvuse ümber.

K. A.

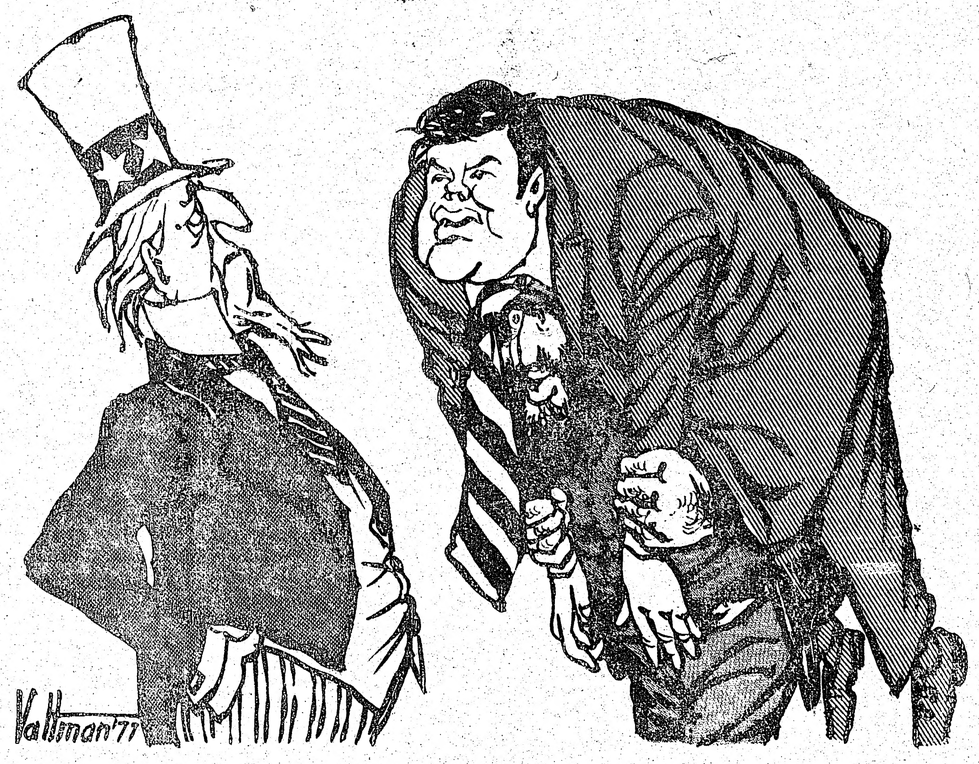

„Ma olen senaator Church. Ma olen tagasi Kuubalt ja tahan edasi anda oma muljeid."

Tunnistaja „maapealsest põrgust" jutustab

Ärakiri läände saabunud ukrainlase J. Terelja avalikust kirjast

Läände on saabunud äratõmme Karpato-Ukrainast pärineva J. Terelja avalikust kirjast KGB-ülemale Andropovile. Terelja vahistati usulistel ja poliitilistel põhjustel ning on kandnud seni 14 aastat vanglakaristust. Sellest ajast veetis ta alates 1972 kuni 1976 Smolenski lähedal asuvas Sõtshovka „hullumajas". Sealt vabanes ta lühemaks ajaks, kuid vahistati uuesti käesoleva aasta juunis.

Kokkuvõttes kirjutab oma kirjas, et teda viidi 8. dets. 1972 kuurikuulsasse Sõtshovka vaimuhaiglasse, kus üle peasissekäigu seisab silt suurte punaste tähtedega: „vabadus — ainult puhta sülametunnistusega". See „psüühhiliste vahialuste karistuslaager on piiratud viiekordse okastraattõkkega, seejärele toimub valve veel kõrge vahitorni, verekoerte ja sisemiste ning välimiste vahipostide kaudu.

Vahipostid on kõik varustatud püstolkuulipildujatega. Laager koosneb 11 kahekorruselisest barakist, milles hoitakse kinni vange, keda hüütakse „psihhiideks".

„Psihhiid" on nii poliitilised kui ka kriminaalsed.

Kriminaalsed on need, kes on paranemisel, poliitilisi tuleb aga ümber kasvatada või likvideerida.

Kriminaalsete karistused on väikesed. Näiteks kahekordne mõrvar vabaneb juba aasta pärast Sõtshovkast, seevastu poliitiline vang peab arvestama viieaastase ümberkasvatamisega.

Terelja saabus sinna lumisel talveööl KGB tranportautos, mis oli viimase võimaluseni täis kiilutud ohvritega. Need olid kõik inimesed, kellel polnud vähematki õigust ega keegi ei vastutanud nende eest.

Saabunud vangid viidi kõige pealt hoonesse, kus 1941 mõisteti surma poola ohvitsere.

Vastuvõtmiseruumis oli viis isikut, kelle hulgas oli ka üks valges kitlis naine. Teistel olid seljas sõjaväemundrid ja igal ees kuhi akte uustulnukate kohta.

Terelja vastuvõtja käratas: „Mis? Teist korda juba paragrahv 70 põhjal. Kaks põgenemiskatset. Täna, et sa veel elad! Kirjuta omale kõrva taha, et see laager on ainult eriti hädaohtlike kurjategijate jaoks ja siin tuleb juba kõike ülemuste käske vastuvaidlematult täita!"

Akti edasi lugedes oli leitnandi vormis vastuvõtja korraga pursanud:

„Juut? Sõnnik niisugune! Tahad Iisraeli rännata?"

Kui Terelja vastas, et ta on ukrainlane Karpaatidest, siis oli saanud vastuseks: „Ah juut Karpaatidest. Õige ukrainlane ei õõnesta riiki".

Terelja määrati 10-dasse osakonda, mis allus ltn. Juzek Butile. Järgmisel hommikul kell 11 käsutati teda osakonna juhataja juurde. Sanitaride (kriminaalsed vahialused) valve all viidi teda sinna. Ruumis kuhu ta sisenes, olid ees ülemarst Igor Kusovski ja But, kes küsisid, kuidas on tema tervislik olukord. Kui vahialune julges öelda, et tal on haiged kõht ja maks, käratanud vihast punetava näoga But, et nemad otsustavad ise, mis kellelgi puudub ja temasugusel tuleks sootuks ajud peast välja peksta.

Kaks nädalat hiljem tulid vahialusele külla ema ja õde.

Sisenemisel hoiatati neid ja öeldi, et tohib kõnelda ainult vene keelt ja mitte sõnagi süüteost ega karistusasutusest.

Omavahel hakkasid nad aga kõnelema ukraina keelt. Külaskäik katkestati. Vahialuse ema palus tõlki ja lubas viimast ootama jääda, kuid sellele vastati, et tõlk on reisinud Smolenskisse.

Vangile edasi antud pakk otsiti põhjalikult läbi, isegi pakis leiduvad maiustused lõigati kõik üksikult pooleks. Siinjuures tuleks tähendada, et 172 cm pikkune vang kaalus ainult 52 kg...

Järgmisel hommikul leidis ta aga ootamatult pakist noa ja teatas sellest „haigla" personalile.

Umbes 10 minutit hiljem tormasid 10 sanitari ruumi, peksid Terelja läbi ja sidusid ta voodisse kinni.

Seejärele hakati teda peksma igal ööl, küll jalgadega, küll võtmekimpudega.

Ühel päeval teatas laagris olev major Skestimski, et tema on nüüd vahialuse ülem ja et kõik oleneb temast, millal ta vangi tunnistab terveks ja laseb vabadusse.

Sõtshovkas oli pidevalt umbes 300 poliitilist vangi kokku kümnes osakonnas,

neile lisandusid veel ca 70 kriminaalset kurjategijat.

Terelja esitab oma avalikus kirjas terve rea hullumajja saadetud ohvrite nimesid ning kirjeldab nende lootusetut olukorda.

Edasi küsib Terelja: Mis on Sõtshovka? Ja vastab sellele, et Dantel oleks põhjust kahjatsemiseks, et ta oma „Põrgu" loomisel ei tunnud Sõtshovkat ja selles olevaid tüüpe.

„Sanitarid" peksid iga vähemagi asja pärast ja pilkasid „psihhiisi" kõige alandavamal viisil.

Alates 1972 rakendati laagrites ja vanglates mitteametlik juutide tagakiusamine, mida aktsepteeriti vaikimisega kõrgema juhtkonna poolt.

Ukraina rahvuslasi sõimati juba varem spioonideks, nüüd lisati sellele veel juurde uue sõimusõnana „juut".

Venelaste arvates on see kõige alavääristavam sõna ja seda öeldakse nüüd kõigi nende kohta, keda arvatakse õõnestavat kommunistlikku riigikorda.

„Psihhiidelt" võetakse ära nende pakid. Valvurite lõbuks sunnitakse neid sööma elusaid konnasid. Neid kasutatakse seksuaalselt valvurite lõbuks jne. Ka mõrvad tulevad ette. Üks kolmanda osakonna brigadiir tappis alaealise vangi, siis kui see palus luba väljakäiku minemiseks. Mõrvar viidi selle eest ühte teise laagrisse brigadiiriks.

1973. a. esimesel poolel 9. osakonna juhataja Elena Leontjevna korraldusel peksti ühte vangi iga päev kaks kuud kuni ta heitis hinge.

Ca 40% valvuritest on ukrainlased, kuid nad ei tohi kõnelda ukraina keelt ega olla vangidele tõlgiks, kes ei valda vene keelt.

On ka juutidest valvureid, kuid need kohtlevad oma suguvendi erilise toorusega, et keegi ei saaks neile etteheiteid teha mingi kaastunde pärast „israeliitide" suhtes.

Kord aset leidnud põgenemiskatsel sai raskelt haavata üks interneeritu, keda lasti neli tundi maas lamada ja verest tühjaks joosta.

Teist, kes oli segatud põgenemisplaani, vigastati tulistamisel raskesti ja laagrisse tagasi toomisel peksti teda armutult.

Poliitilisi vange, keda samas asjas süüdistati, piinati süstemaatiliselt

või teiste sõnadega neid „raviti" pidevalt ähvardades isegi „igavese" raviga.

Ajavahemikul 1963—1975 hukkus Sõtshovkas 475 inimest (või õigemini piinati surmuks). Et sellele saada kinnitust tarvitseb ainult lehitseda riietuslao arvepidamist, et kindlaks teha ohvrite nimed — sest 475 nime taga seisab väike märkus — surnud.

Kommentaarid

Balti vabadusvõitluse organisatsioonid on juba aastakümnete kestel teinud pingutusi, et viia Balti rahvaste õiguste taastamise küsimust Liitunud Rahvaste Organisatsiooni ette, kuid need üritused on seni jooksnud kõik liivale. Siin ja seal, isegi Ühendriikide Kongressis ja Kanada parlamendis, oleme kuulnud ühel või teisel juhul kaastundeavaldusi kommunistliku korra ja vene kolonistide ülemvõimu all ägavatele Balti riikidele, kuid see on ka kõik — kaugemale meie kahjuks pole jõudnud.

Hoopis kiiremini käivad aga asjad vastapoolel, kus oma nõudmiste esitamisel ei lööda kunagi risti ette ja ei kardeta ühe või teise riigi reaktsiooni ebameeldiva küsimuse esile tõstmisel. Nii näiteks esitas Kuuba esindaja Liitunud Rahvaste Organisatsiooni kolonisatsiooni alt vabastamise komisjoni koosolekul hiljuti resolutsiooni, milles nõuti Puertoriikole enesemääramise õiguse andmist ja iseseisvust. Austraalia organiseerimisel õnnestus selle resolutsiooni hääletamist üheks aastaks edasi lükata, kuid see küsimus kerkib Ühendriikidele tüli ja pahanduste tekitamiseks kindlasti üsna pea taas päevakorrale.

Kui võrrelda Puertoriiko küsimust Balti riikide olukorraga, siis oleks Balti riikide küsimuse esile tõstmine pakilisem ja täielikult õigustatud, mida ei saa öelda Puertoriiko kohta. Puertoriiko kuulub praegu Ühendriikide Commonwealthi raamidesse ning saareriigi kolm miljoni elanikku kasutasid oma enesemääramise õigust 1967. aastal toimunud vabadel valimistel ning seda saavad nad ka edaspidi teha korrapäraste vabade valimiste kaudu.

Kui Ühendriikide president Carter tõstis üles inimõiguste rakendamise küsimuse N. Liidus, siis ei ehmatanud ta sellega mitte ainult venelasi, vaid ka Ühendriikide oma üliliberaalseid ringkondi ja detente poliitika toetajaid, kes leidsid, et Carter on teinud suure vea ja küsisid, kas president tõesti ei teadnud, et ta selle probleemi esile tõstmisega võib venelasi vihastada. Ja sinna see koer on maetud: väike Kuuba, kes praegu ise taotleb Ühendriikidega suhete normaliseerimist, on võimeline maailma suurriigile etteheiteid tegema ja teda põhjendamatult kolonialismis süüdistama kuid kommunistlik diktatuurirezhiim on nii puutumatu ja püha, et seda ei tohi keegi puudutada, isegi Ühendriikide president peab väga oma sõnu kontrollima, et Kremli valitsejaid mitte vihastada.

Selline vaimne närbumine ja sulase mentaliteet moodustab ka selle tagapõhja, miks Balti riikide küsimus kolmekümne aasta jooksul kusagile pole nihkunud ja sealsed rahvad lastakse lihtsalt sammsammult ära hävitada.

(Järg. lk. 3)

Uus kangelastüüp Inglismaal

LONDON — Inglastel on nüüd uut tüüpi kangelane, üks 46-aastane poksija, kes astus kavatsuslikult värvitööstusest välja ja otse ajalehtede esikülgedele hüüdega: „Meie tahame töötada". Ta ei olnud üksi, aga see oli Ron Hill, kes julges välja astuda ja pidurdada streigi, mis oleks pannud seisma riigile kuuluva British Leyland, Inglismaa suurima autotööstuse. Endise poksija tugevakoguline keha julges streigivoolu peatuda ja kõigi televisiooniaparaatide streigiprogrammi muuta, kus ta kuulus hüüe on saanud uue ajajärgu avajaks Inglismaal. Öeldakse, et see hüüe kutsus inglased jälle mõistuse juurde, mida tööliste kommunistlikud juhid on aastaid segadusse viinud.

Vahitornid Eestis tee ääres

Kaasmaalane, kes Leningradi kaudu on külastanud kodumaad autoga, kurdab halbade ja kitsaste teede üle, mis pealegi tungil täis sõjaväe veokeid ja kolhooside sõnnikuvankreid. Teatud vahemaa tagant kaunistavad teeääri vahitornid, mis peavad omavahel telefoniühendust ja piinliku täpsusega kontrollivad autosõitja aegu, nagu oleks tegemist mingi autoralliga.

Piiril otsiti auto viimse detailini läbi, pika traadiga kontrolliti paneelide vahesid ja mootori alust — selle juures jäid kaasavõetud pakid üldse avamata.

Ka Tallinna tänavad on auklikud. Teravate servadega ja sügavad augud on ohtlikud autokummidele. Bensiini müüakse 5 liitriliste kupongidega. Kui paak keset kupongi täis saab, lastakse ülejäänud bensiini lihtsalt maha jooksta.

EPL

VALVEARST NÄDALALÕPUL

17. ja 18. sept. on valvearstiks dr. Mae, tel. 493-7231.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind reedel, 9. sept. $5.16.

Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd

145 King St. W., Room 1900 Toronto, Ont. M5H 1J8.

Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.

390 Princess Ave., Willowdale

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Eks on näidanud, et venelastel on kõik rahvusvahelised kongressid hästi ette ära organiseeritud. Sellistel kongressidel tõusevad väga harva esiplaanile N. Liidus ja allaheidetud riikides toimuvad vägivallateod ja kui keegi julgeb selles suunas sõna võtta, siis leidub talle alati ka lääneriikide esindajate hulgas mõjuvõimsaid vasturääkijaid.

Moskva esindajad läksid ka äsja Honolulus toimunud psühhiaatrite rahvusvahelisele kongressile suurimate lootustega, kavatsedes seal pea peale pöörata kõik läänemaailmas seni esitatud süüdistused, et N. Liidus rakendatakse psühhiaatreid ja vaimuhaiglaid dissidentide vaimse vastupanu murdmiseks. See operatsioon ei õnnestunud siiski kaya kohaselt ning Austraalia ja Uus-Meremaa ettepanekul võeti kongressil vastu resolutsioon, milles kritiseeriti nõukogude psühhiaatreid ja N. Liitu, kes kasutavad arstiteadust poliitilistel eesmärkidel.

Resolutsiooni vastuvõtmise järele puhkes valla torm. Kõnetooli astus nõukogude delegaat E. A. Babajan, kes deklareeris, et „käputäis reaktsioonilisi anti-psühhiaatre ja antisotsiaalseid elemente on muutnud kongressi poliitiliste provokatsioonide areeniks." Babajan kinnitas, et Nõukogude psühhiaatriliste institutsioonide vastaste kasutuses on „suured finantsilised toetused" N. Liidu vastu suunatud resolutsiooni läbi surumiseks. Venelane ägetses, et kongressi delegaatidele avaldati psühholoogilist ja poliitilist survet ning et kuus päeva kestnud kongress olevat „häbiväärne lehekülg psühhiaatria ajaloos".

Babajani kontrollimatut sõnade valingut võib seletada ainult sellega, et ta püüdis läänemaailma mahategemisega oma operatsioonide ebaõnnestumist pehmendada. Sest mine tea — kui sa ei ole suutnud Kremli korralduste kohaselt välismaailmas oma ülesandeid läbi viia, siis võibolla pistetakse sind tagasi minnes veel mõnesse vaimuhaiglasse. Ja Babajani taoline mees teab väga hästi, mida selline haiglasse saatmine tähendab.

AMI

Käsiraamatud moodsa naisvõimlemise õpetamiseks

Spordipoliitika on tegelikult riigipoliitika, ütleb Evelyn Koop

Tuntud eesti naisvõimlejate organisatsiooni Kalev-Estienne juht ja Kanada Moodsa Naisvõimlemise Liidu president Evelyn Koop on viimased kaheksa aastat olnud väga tegev Kanada ühiskonnas moodsa naisvõimlemise propageerimisega ja selle edutamisega olümpiamängude üheks võistlusalaks. Selle aega ja jõudu nõudva töö kõrval on ta koostanud veel kaks raamatut moodsast naisvõimlemisest.

Küsitledes E. Koopilt lähemaid andmeid nende uute teoste osas, ta ütleb, et üks neist kannab pealkirja „Canadian Modern Rythmic Gymnastic Federation: Coaching certification manual, Level-1." Kuna käesolevast õppeaastast alates kuulub moodne naisvõimlemine Ontario koolidesse õppeainena, siis ongi see juhend määratud õpetajaile rütmilise põhivõimlemise alal.

Evelyn Koop ütleb, et ta töötab praegu sellele järgneva teise astme juures, kuna kolmas, neljas ja viies jäävad teistele kirjutada.

Selle selgituseks tuleb lisada, et kui I aste on põhivõimlemine, siis 2—4. on edasijõudnuile ja 5. aste on eliitvõimlemine. Käsiraamatu on kirjastanud Sports Canada ja National Health and Welfare. Raamatus on 115 lk. Sinna on illustratsioonid naisvõimlemise selgituseks joonistanud Leelo Roman ja Kaia Pärnoja. Raamat on nn. „rõngasraamatu" süsteemis, mis võimaldab täiendusi ja muudatusi lisada, aga ka õpetajate oma märkusi vajalikule kohale asetada.

Esimene raamat käsitleb rütmilist võimlemist Kanada koolidele. Et see õppeaineks sai, nõudis kaks aastat selgitust ja nõudmist. Nüüd on see Ontario keskkoolides õppekavas.

Kui seda Ontarios suudetakse tähelepandavate tulemustega rakendada, siis aktsepteeritakse seda ka teistes provintsides.

Ontario õpetajad suhtuvad uude käsiraamatusse võrdlemisi hästi. Moodsa naisvõimlemise ilu on Ontario koolides suureparaselt tutvustatud E. Epneri filmiga „Motion in Harmony", mistõttu õpetajail on pilt olemas kuhu jõuda. Otseste praktiliste juhtnööride kõrval on antud ka moodsa naisvõimlemise ajalugu, kus eestlaste osa rõhutamist leiab.

Kuid E. Koop on veel teise raamatu autor. „Rythmical Gymnastical Technical Handbook" käsitleb võistlusvõimlemist. Selle aine ulatuses peavad eksami kirjutama Kanada moodsa naisvõimlemise treenerid. See 150 lk. raamat on trükitud. Mõlemaid on saada Sports Canada, 333 River Rd., Vanier, Ont. K1L 8B9, Canadian Coaching Association juures.

Teine raamat on põhjalikult orienteeritud võistlusvõimlemisest.

Selles on antud palju tunnustust E. Idlale, kellelt E. Koop õpilasena oma naisvõimlemise kooli on saanud.

Selle raamatu tingis asjaolu, et kanadalastele on õpetamine olnud seni puudulik, on olnud liiga akadeemilik ja on puudunud metoodika praktiline teostus. Raamatud on kõikide provintside tervishoiuministrite poolt heaks kiidetud. Samuti on mõlemad ilmunud nii inglise kui ka prantsuse keeles. Shveitslased on küsinud luba selle ka saksa keelde tõlkimiseks.

Oleme alati imetlenud E. Koopi energiat naisvõimlemise ala organiseerimisel ja juhtimisel. Ta ütleb nüüd, et ei õpeta praegu rohkem kui Kalev-Estienne eliitrühma võimlejaid. Peamine töö on nõu andmine Kanada koolide õpetajaile, kellest ta on treeninud juba õpetajate eliidi, kes omakorda treenivad teisi kuna tema on nö. „master instructor". Praegu ta on tegev East Yorgis moodsa naisvõimlemise programmi sisseseadmisel, mis kordamööda tuleb teha ka teistes linnaosades. Ta tõstabki esile momenti, et see on esimest korda tal kindlaajaline töökoht.

Moodne naisvõimlemine aga levib ikka ja enam. Suvel oli York'i ülikooli juures vastav kursus.

Nüüd avati Torontos, Seneca kolledzhi juures, Finch'i koolihoonete kompleksis, esimene spordikool, kus lõpetajaile antakse võimlemisõpetaja tunnistus moodsa võimlemise alal,

mis ei vasta siiski keskkooliõpetaja kutsele. Osavõtjaid on palju, ka eestlased õpivad Spordikoolis. Kui praegu on olümpiavõimlemine ja

EVELYN KOOP

moodne võimlemine veel eraldi, siis tulevikus võib-olla need ühendatakse. Ka selles spordikoolis on E. Koop osalise ajaga istruktoriks.

E. Koop ütleb, et ta on olnud Kanada Moodsa Naisvõimlemise Liidu president alates aastast 1969. 1976. a. ta valiti jälle tagasi, kuid tahab olla sel kohal kuni 1979. aastani, kavatsedes siis minna täieajaliselt koolide juurde. Kuid liidul on olnud väga haruldane juhtkond, kelle hulgas on ka eestlasi mitmel pool Ontarios. Anu Jõe on olnud kohtunik mitmel võistlusel ja on üks kohtunikest ka eeloleval oktobrikuul Shveitsis, Baselis peetaval moodsa naisvõimlemise maailmameistrivõistlusel.

Kuigi E. Koop on olnud liidu presidendiks aastast 1969, on ta võimlemisjuhina töötanud Kanadas 1952. a. peale. Selle aja jooksul ta on treeninud sadu ja õpetanud neid aluseil, mis nüüd käsiraamatuina on tee Kanada spordi- ja kooliellu leidnud.

FAG — Federal Association Gymnastic on ülekanadaline organisatsioon, mis omakorda kuulub organisatsiooni, kuhu kuuluvad riigid, kus harrastatakse moodsat võimlemist.

Moodsale naisvõimlemisele on antud uus nimetus „sportlik rütmiline võimlemine".

E. Koop on olnud selles aastaid tegev, kuuludes internatsionaalse komitee juhatusse. Igal maal on oma 6-liikmeline komitee, kellest on valitud 3 direktorit (meeste, naiste ja moodsa võimlemise alal). Samaselt on valitud 76 riigi poolt. Ta ütlebki oma kogemustele toetudes, et spordipoliitika on muutunud sageli riigipoliitikaks.

Kanada saavutab oma kuulumisega sellesse liitu E. Koopi kui juhatusliikme arvates, et kõigepealt oled üks neist, kes esindab maailma võimlemist ja viib Kanada spordiideed maailma foorumile. Ta valiti Montrealis sellesse toimkonda ja töötab seal kuni järgmise olümpiani. Kuna need on tehnilised komiteed, kes arendavad võimlemist, siis on tähtis, et ta saab oma põhimõtteid ja ideesid läbi viia.

Ta kurdab, et seni oli tema ülesandeks palli võimaluste arendamine. Nüüd anti see ühele sakslannale ja E. Koopile anti hüppenööri arendamine maailma-alaks. Nüüd tuleb isegi tagaaias hüppeid teha, et selle avastamatuid võimalusi leida.

Maailmameistrivõistlustel on ta hüppenööri spetsialistiks. Samuti tuleb kirjutada kolmas käsiraamat ja seletada miks hüppenöör on hea ja ta kasulikkus teha kindlaks võistlusvõimlemisel.

Vahepeal on ettenäha minek Rooma ülikooli juurde enda täiendamiseks.

See on küllusliku rikas tegevus, kus teguriks on mõte, et esindad Kanadat ja saad ka eesti spordilosoofiat edasi anda ning jätta oma jäljed maailma spordiajalukku. Kui teiselt poolt on „maadlemine" internatsionaalses keskkonnas väsitav ja tihti on otse imestamapanev kui väiklased võivad suured riigid olla.

Aga tal on kavas veel üks ettepanek,

et kõik riigid nagu Austraalia, Uus-Meremaa, Aafrika ja Ameerika asutaksid oma võimlemisideede vahetamiseks Pan-pacific Games in Modern Gymnastics.

See ettepanek, mille vastu on nimetatud maades suur huvi, tuleb hääletamisele novembris.

Kuid tegevus Kanadas on olnud väga elav ja aeganõudev. Just praegu tekitab muret asjaolu, et senine 4 miljoni dollari suurune riigitoetus Kanada spordile vähendati 2,6 miljonile ja soovitati ise hakata raha koguma. Kanadas on 79 erialade spordiorganisatsiooni ning moodsale naisvõimlemisele on nüüd oma patent võetud, mis tagab selle kvaliteetse taseme ja kaitseb väärkäsitluste eest. Majanduslike murede lahendamiseks aga leitakse suurettevõtteid, kes toetavat sporti, kuigi naisvõimlejad ei saa vastu võtta toetust tubakafirmadelt ega õlletööstustelt, kahelt suurimalt toetajate grupilt.

Eestlane „Lõuna-Austraalia Isa 1977"

SYDNEY (MK) — Austraalia spordielus hästituntud eestlane Jess Järver kuulutati hiljuti Lõuna Austraalia Isadepäeva komitee poolt sama osariigi Isaks 1977. Komitee oli võtnud Jess Järveri nimetamisel arvesse tema silmapaistvaid teeneid ühiskonnale, eriti laste sportlikul kasvatusel.

Jess Järver töötab L.-Austraalia valitsuse juures spordi eriala ametnikuna. Olles varem ise sportlane kergejõustiku alal, asus juhtivalt tegevusse oma huvialal kohe peale Austraaliasse asumist. Alates 1955 oli vanemaks treeneriks kergejõustiku alal Lõuna-Austraalias, olles ühtlasi spordiuudiste toimetaja Adelaide'i „The News" juures. Kaks aastat tagasi kutsuti Jess Järver vanema treeneri kohale samal alal Austraalia ulatuses, asukohaga Adelaide'is.

Jess Järver sündis Tallinnas, abielus ning omab kaks poega. Peter 23. a. on fotograaf ja Sven 19. a. on majandusteaduskonna üliõpilane Adelaide ülikoolis.

MK.

⊕ Stokholmi E. Tennisklubi bridzhisektsioon alustas sügishooaega 26. augustil bridzhiturniiriga merel, Stokholm-Helsingi vahel sõitval laeval „Bore Star".

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. TEL. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, kupsised. Lihapirukad.

Soome rukkileib

EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID

Suvised äri lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—2. Esmasp. suletud.

Vanus ei takista uisutamist

71-aastase eestlanna aktiivne tegevus uisutamise ja tantsu alal Brisbane'is

SYDNEY (MK) — Brisbane'i päevaleht tõi hiljuti märkimisväärselt suure ülesvõtte ja kirjelduse kohalikust eestlasest pr. Ann MacKay'st, kes vaatamata kõrgele vanadusele harrastab iluuisutamist Brisbane'i tehisliuväljal Clevelandis. Uisutamise kõrval harrastab pr. MacKay ka moodsaid balliruumi tantse, olles ikka veel selle ala instruktoriks.

Lehe teatel on MacKay eestlane, kes kodumaalt lahkunud 16 aastaselt. On abielus samavanuse inglasega, kes samasuguse harrastusega on aastaid ja ka praegu pr. Ann MacKay partneriks. Eesti ühiskonnast on pr. MacKay eemale jäänud ja seni pole tal oma rahvuskaaslastega kontakte olnud.

Leht märgib, et vaatamata sellele on Annel ikkagi veel raskusi oma ingliskeelega.

Kuigi pr. MacKay on 71 aastane, omab ta noorusliku temperamendi. Koos abikaasaga ta sageli demonstreerib asjahuvilistele iluuisutamist, mille juures teostab akrobaatilisi võtteid kõrgel sama noorusliku abikaasa pea kohal või ligilähedal jääpinnale. Samasuguse temperemendi ja elavusega demonstreerib abielupaar ka moodsaid tantse balliruumides, mille juures nende lemmiktantsuks on paso doble.

Uisutamiskursustest, mis toimuvad pr. MacKay juhtimisel, võtab sageli osa kuni 90 õpilast, kelledest mitmed on 40—60 aastate piirides.

Oma sellelaadse tegevusega on pr. Ann MacKay säilitanud hea tervise ja noorusliku välimuse, millest sageli jutustab ja eeskujuks seab oma vanusekaaslastele.

MK

Stokholmi Eesti Teater sai 600 dollarit

STOKHOLM — Stokholms Kulturnämnd on jaganud teatritele toetusi. Muuhulgas on Stokholmi Eesti teater saanud 3000 krooni etenduste korraldamiseks ABF-majas.

Teistest teatritest on näiteks Pistol-Teater saanud 27.000 krooni. Selles teatris töötab lavastajana ja näitlejana eesti teatrietendustel kaasa mänginud ja ühe näidendi lavastanud Nils Moritz.

o Göteborgi laulupeol eduga esitatud H. Raudsepa „Vedelvorsti" lavastus esitatakse 17. sept. Göteborgis kordusetendusena. Nädal hiljem aga, 24. sept. esitatakse „Vedelvorst" Stokholmis Jarla teatris. Lavastuses esinevad Heino Evert, Rosalinde Allese, Maimo Sooaru, Heljo Broberg, Heino Pahtmann, Jüri Baumann, Otto Reimo. Lavastajaks on Arnold Sirkel.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

	Kanadas:	USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „____" _____ 197____. Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi _____

Aadress _____

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St, Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1408

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

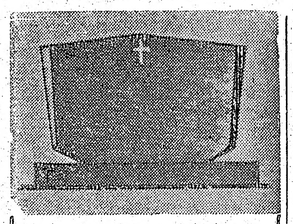

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglinton vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

Kuni 8.500 kurjategijat vabadena Detroidis

DETROIT — Kuni 8.500 süüdistatud või karistatud kriminaalkurjategijat on hoidunud siinsest õigussüsteemist ja peidavad end vähese kartusega, et neid võidakse tabada. Detroit's Recorder's Court andmeil on enamus neist suuremad kurjategijad, nende hulgas mõrvareid, vägistajaid ja teisi metsikute kuritööde kordasaatjaid, kes on hoidunud arreteerimisest, on põgenenud kautsjoni sisse jättes või rikkunud tingimusi karistuse määrusi.

See on loonud hirmuäratava olukorra, millest aga keegi ei näi hoolivat. Uurimus näitas, et 1970-ndal aastal oli välja antud 2.531 vahistamise käsku, mida kunagi ei viidud täide, 2.442 kautsjoniga „hüppese minekut" ja 3.473 vahistamise käsku tingimusi karistuse määruste rikkujaile.

Leidsid 5 miljonit dollarit ja pandi vangi

NEW YORK — Politsei arreteeris kaks kahtlusalust ja otsib teisi, kes koos leidsid ühe vana kohvri, kus oli viis miljonit dollarit ja otsustasid selle omavahel jagada. Nende õnn aga tuli ilmsiks kui nad äratasid kahtlust oma 50- ja 100-dollariliste vahetamisel, kuna nende seerianumbrid olid järgnevad. Mõned rahad olid pärit 1929. aastast. Politsei süüdistab mehi varastatud varanduse omamises.

Kellele raha kuulub pole praegugi teada. Kohver leiti ühe Manhattani äriruumide korrastamisel. Kohver oli seal seisnud 20 aastat ja oli jäetud hoiule 1970. a. ühe tundmatu ungari arsti poolt. Kui kohtunik ühele arreteeritule kautsjoni määras, küsis ta irooniliselt: „Kuidas mõtlete maksta, suure või väikeste rahasedelitega?"

Maailma peagaidi muldasängitamine Keenias

Gaider Els Greensides'il, kes asub Nairobis, Keenias, avanes harukordne võimalus osa võtta hiljuti surnud maailma peagaidi Lady Baden-Powell'i tänujumalateenistusest ja muldasängitamisest. Gdr. Greensides kirjutab sellest ajaloolisest sündmusest kokkuvõetult järgmist.

Tänujumalateenistus toimus Nairobi katedraalis, milline oli täidetud riikide ja organisatsioonide esindajatega, sõprade ja mõttekaaslastega. Hulganisti vormis kirevate kaelarättidega gaide, skaute, hellakesi ja hundipoegi sõelus kõikjal. Urni oli toonud Inglismaalt kadunu tütar, Mrs. Heather King ja pojapoeg, praegune Lord Baden-Powell abikaasaga.

Mõjuv oli lippude sissetoomine kirikusse oreli, koori ja koguduse marsilaulu saatel. Gaidide ja skautide lipud asetati altarile, kus põlevate küünalde vahele asetati kadunu urn. Erimaade lipud jäid altari kõrvale valvesse. Neid oli 80 ümber. Teenistus lõppes pühaliku fanfaari helidega.

Katedraalist siirduti autodel ja bussidega 84 miili eemal asuvasse matusepaika Nyeri'sse, kus on maetud Lady Baden-Powell'i abikaasa ja skautluse looja Lord Baden-Powell.

Lord Baden-Bowelli kalmu lähedale oli püstitatud lippudega ehitatud poodium, millele asetati heledast tammepuust kandiline urn. Selle kõrval võtsid istet perekonnaliikmed, talitusest osavõtvad õpetajad ja juhid. Ümberringi gaidid ja skaudid lippudega auvalves. Uuendati ühiselt gaidi tõotus Keenia peagaidi juhtimisel ning skaudi tõotus Keenia peaskaudi juhtimisel, kes ühtlasi on ka Keenia abipresident. Fanfaaride saatel langetas pojapoeg, Lord Robert Baden-Powell oma vanaema urni kalmu. Järgnes lühike leinaseisak ja siis asetati pärjad.

Esindasin enda teadmata kogu Ameerika kontinendi gaidiperet. Kohal oli veel üks Kanada skautjuht Calgary'st. Surusime lahkumisel omaksete kätt ja lubasime edasi anda praeguse lord ja lady Baden-Powelli südamest tuleva vasaku käepigistuse kõigile Kanada gaididele ja skautidele, koos kadunud Lady B—P viimase sooviga: „Jumal anna mulle tööd elu lõpuni ja elu kuni mu töö on tehtud. Nüüd annan oma elutöö edasi teistele."

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Juuretunnetus on võti

arvab Asta Willmann tuleviku kohta

Kirjanik Asta Willmann oli lektorina Metsaülikoolis esmakordselt. Vestlusele temaga annab lisamõnu fakt, et tegemist ei ole hariliku inimesega, vaid hiidlasega. Asta Willmanni taolise hiidlase saamiseks — andmed on temalt endalt — pidid ta vanemad asuma Venemaale Odessa linna, seal kohtama, abielluma ja Tallinnas hiljem saama tütre Asta.

Kotkajärvel ei ole ta varem käinud ja metsaülikoolist ei olnud tal aimu, ei rahvuslikult, akadeemiliselt, antropoloogiliselt ega sotsioloogiliselt — isegi mitte vello-sootsioloogiliselt, kuigi Vello Soots ta Metsaülikooli meelitas.

Ega nende hiidlastega ei ole kerge tõsist juttu vesta!

Asta Willmann kinnitab, et ta on surunud maha kõik tunded ja pannud ekstra pressi intellektile, et objektiivselt hinnata Kotkajärve Metsaülikooli.

Leidis meeldiva üllatuse — pere imponeerib ja eesti keel on parem kui ta lootis: nii akadeemiliselt kui ka zhargoonis.

Asta Willmannilt on paguluses ilmunud 7 proosateost ja üks luulekogu. Luulekogu „Ihuüksi" oli esimene, aastal 1950. Järgnes kogu lühijutte „Lumm" — 1953, siis viieköiteline romaan „Peotäis tuhka, teine muda" ja viimasena romaan „Hundisõidul". — 1975. Kas need raamatud on ka otsaga Kodu-Eestisse jõudnud ja kuidas oli vastuvõtt seal? usutleme vestluskaaslast.

Kõik teosed ja isegi mu käekirja näidis on olemas Kreutzwaldi-nimelises kirjandusmuuseumis, kinnitab Asta Willmann.

Kuuldavasti olevat need seal hästi hoitud ja rohkesti laenutatavad. „Lumm" olevat siiski ka lugejate käes ringi liikumas.

Ja tulevikukavad kirjanikuna? Valmistan kirjutama teatrist isiklike kogemuste alusel, kuid romaanivormis. Millal ja kuidas see teoks saab, seda on vara öelda. Praegu on kõik ainult kavad.

Ja kuidas jääb siis metsaülikoolis referaadina esitatud teemaga? See on nii põhjalik uurimus, et vääriks saata eesti kultuurihuviliste lugemislauale. — Ka see on kavas, vastab Asta Willmann.

Olen seda viimistlenud pikemat aega. Sellest saab essee eesti teatri ajaloost algusest kuni 1976. aastani.

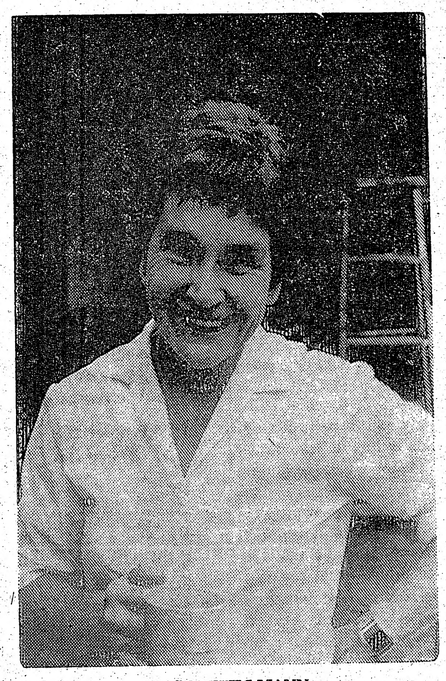

ASTA WILLMANN

See oli tugev rahvuslik juuretunnetus, mis lõi latva.

Asta Willmann muutub jälle hiidlaseks ja teatab, et ta sügavaim teatrielamus on toimunud Käinas (kõik Hiiumaa Willmannid on sealt). Alul olnud telefonipostil kuulutus: „Üle euroopalise kuulsusega „Niskamäe naised". Käinas, rikkalik einelaud ja jalgrataste hojuruum." Etendus alanud ranges kirjakeeles, kuni üks osalisi põrutanud lunastava „Aipole mette", mille järgi näidend jatkunud sujuvas hiiu murdes.

Mina teen asjast probleemi ja püüan Asta Willmannile selgitada, et ta Tallinnas sündinud tüdrukuna end vaevalt võib hiidlaseks nimetada.

Tema on vastupidisel arvamisel, kuna ta juba maast-madalast hakkas hiidlaseks õppima.

Nüüd on tal hiiu keel suus ja hiiu meel südames. See juuretunnetuse probleem on meie välis-eesti püsimise võti, kellel eesti juuretunnetus olemas, see jääb eestlaseks. Nii on Asta Willmanni arvamine ja selles on tõtt sees ülearu.

Esmakordselt olin Hiiumaal 7-aastasena. Linnatüdrukule oli see suur elamus. Tagasi tulles ja algkooli minnes oli mul esimene „rahvuslik konflikt" hiidlasena. Ma püüdsin õpetajale selgeks teha, et õige kirjutamisviis on Eesus.

Teadagi — hiidlastel neid lugusid on ja mõnusad need lood pealegi.

HEINO JÕE

N. Liidu kalalaeva kaptenit karistati 8000 dollariga

ST. JOHN'S — N. Liidu kalalaeva „Petrokrestost'i" kaptenit karistati 8.000 dollariga pärast seda kui ta tunnistas end süüdi kahel korral ilma loata kalapüügi eest Kanada 200 miili piirkonnas.

Kaitsja advokaat, kes esindas kapten N. V. Chumak'it, ütles et kapten on saanud südameataki pärast kuu aega tagasi toimunud kohtuistungit, kus ta end süüdi ei tunnistanud ja on praegu toibumisel N. Liidus.

Chumak'it karistati 3.000 dollariga ehk kuue kuulise vangistusega 22. mail juhtunud vahejuhtumi eest ja 5000 dollariga või kuue kuu vangistusega teise, 19. aprilli vahejuhtumi eest. $1.217 suurused kohtukulud tuleb tal ka maksta.

Keskvalitsuse toetus Edmontoni ukrainlastele

OTTAWA — Mitmekultuurilisuse minister Joseph Guay tegi 24. augustil teatavaks, et 88.600 dollari suurune toetus on antud Ukrainian Canadian Professional and Businessmen's Club of Edmonton'ile ukraina keele õpetamiseks vajalike abinõude arendamiseks ja produtseerimiseks. Toetus anti Cultural Enrichment Program of the Multiculturalism Directorate of the Secretary of State poolt, millega keskvalitsus aitab Kanada etnilisi-kultuurseid organisatsioone, väljaspoole inglise ja prantsuse keele, oma keele arendamiseks ja materjalide produtseerimiseks.

Maaja Duesberg ülikooli õppejõuks

Helikunstnik Maaja Duesberg, kes abiellumisega keeleteadlase ja kirjaniku Aarand Roosiga asus elama Washingtoni, kutsuti seal South Eastern University muusikateaduskonna õppejõuks muusika teooria ja muusika ajaloo alal.

Maaja Duesberg omab muusika alal magistrikraadi. Praegu valmistub ta doktorikraadile Manhattan School of Musicus, milleks käib iga nädal kord New Yorgis.

Eesti kunstniku näitus Helsingis

Helsingis toimus eesti kunstniku Peeter Ulase graafiliste tööde näitus, mida soome kunstiarvustaja nimetas teretulnuks näiteks tehnilisest küpsusest ja kunstimeisterlikkusest. Mitmesuguste „peenutniste" tõttu mõned tööd olid siiski erilisel viisil hajuvad, katse sobitada realistlikke ja müütilisi aineid abstraktseisse kujundeisse on osutunud raskeks.

Ulase viis teha graafikat on muutunud isikupäraseks. Ta korjab välisest tõelisusest osi ja täiendab seda arengut mitmesuguste ornamendiliste või söövituslike vormidega. Tema tööd on mõnevõrra kirjanduslikud. Kunstniku asukoht oma kujutlusmaailmaga on ennekõike filosoofiline kui realistlik. Ulase avastusretked vormide maailma võivad soome vaatajaile mõjuda vanamoelistena, kuna sürrealistlik ajajärk tõi soome graafikasse samataolisi teoseid.

Ulase tööd pakuvad siiski päris erisuguse vaateala. Soomes on väidetud kaljukindlalt, et sotsialistlikes maades ei lubata muud kui realismi, kuid Ulase tööd tunnistavad, et see pole siiski nii. Ulase graafika liigub rahvuvahelisel tasemel. Vähe müstiline kunstisõnum ei suuda küll sellisena jõuda läbi realiteetide. Aga üldtunne, see teostest väljenduv kiirgavus on mõjukas tegur. Näituse peaõhk ongi ilmselgelt kiiresti muutuvas kunstniku tehnilises oskuses ja imestusväärselt täpses töötluses.

Nähtavalt Ulase töödes ei ole „sisu" sõna täpses tähenduses. See sisu on kätketud väikseisse detailidesse ja koondatud teoste keskseisse kompositsioonidesse.

Peeter Ulas on praegu õpetajaks Tallinna Pedagoogilises Instituudis. Tema rohked näitustel esinemised ja saadud auhinnad räägivad temast kui oma ala valitsevast graafikust, kelle tase peegeldab samaaegselt ka eesti tänapäevase graafika mitmekülgsust dialektiliste suhete eri avaldusviiside vahel.

See vastuvõtt Kalev-Estienne võimlejatele Chicagos

Septembri pikal nädalalõpul sooritas seitsme liikmeline Kalev-Estienne eliitvõimlejate trupp Torontost esinemisreisi Chicagosse, kus peaesinemine oli pühapäeval, 4. septembril Balti Päeval. Ettekanded võeti kõikjal vastu sooja poolehoiuga ning võimlejatele anti edasi rohkesti kutseid tulevikus esinemiseks.

Rühmas olid viis eesti ja kaks kanada tüdrukut, kusjuures solistiks oli Susan Locke ja klaverisaatjaks E. Luksep. Eestlannadest kuulusid truppi Karen Viinamäe, Nora-Mall Kerson, Valve Kivilo, Heli Kivilaht ja Eha Kuutan. Trupi võtsid Chicagos soojalt vastu hr. ja pr. Pikkat ja hr. ja pr. Kaldalu.

Reedel toimus esimene esinemine vabas õhus Chicago Civic Centre'i Plazal, mille korraldajaks oli Chicago Arts Council.

Ettekandeid jälgis huviga suur rahvahulk. Võimlejaid ja Kalev-Estienne'i tutvustas trupi esindajana kaasa sõitnud Stella Kerson.

Trupi liikmed oli paigutatud korteritesse eesti kodudesse, kus neid võeti hästi ja südamlikult vastu. Reede õhtul esineti Chicago Eesti Majas, kus ettekandeid jälgis umbes 120 inimest. Toronto eestlaste arvates on Chicago Eesti Maja üks ilusamaid eestlaste ühiskodusid vabas maailmas, kuna siin leidub nauditavat loodust, vett ja sobivaid ruume mitmesugusteks üritusteks.

Laupäeva õhtul toimus esinemine Leedu Youth Centre'is, kus vastuvõtt oli samuti soe ning sõlmiti sõprussidemeid leedulastega, kes moodustavad Chicagos väga suure ja jõulise rahvusgrupi.

Stella Kersonile kingiti seal terve rida leedu kultuuri käsitavaid raamatuid, mis antakse edasi Kunstide Keskusele.

Pühapäeval toimus esinemine Balti Päeval, mis toimus jällegi Eesti Majas, mida üsna sageli oma ürituste korraldamiseks kasutavad ka leedulased ja lätlased. Balti Päev oli oma iseloomult poliitiline, kuna esines terve rida kõnelejaid, kellede hulgas oli peakõnelejaks senaator Robert Dole, kes oli teatavasti viimastel presidendivalimistel vabariiklaste partei asepresidendi kandidaadiks. Kohal olid ka televisioonimehed, kes sündmuse filmisid. Toronto võimlejatest esines saalis soolonumbritega Susan Locke, kuna rühm esines hiljem aias vabas õhus.

Eeskavalises osas oli ettekandeid ka leedu ja läti solistidelt. Rahvast oli üritusel erakordselt palju ning vastuvõtt kõigile ettekannetele südamlik.

Osa võimlejatest esines pühapäeva õhtul leedulaste televisioonisaates ning esmaspäeva hommikul toimusid ettekanded kohalikus ameerika televisioonijaamas, kus intervjuu andis trupi liige Karen Viinamäe.

Üksik intelligentne proua soovib
TUTVUST
samuti üksiku prouaga hea sõbratari leidmiseks aastates 59—65.
Tel. 690-5118

Tööpuudus Kanadas suureneb

OTTAWA — Kanada statistikabüroo andmeil tõusis tööpuudus Kanada hooajalise arvestuse alusel augustikuus 0,1 protsenti, ulatudes 8,2 protsendile tööliste koguarvust. Tööpuudus on eriti suur noorte hulgas. Ontarios tõusis töötute arv 0,2 protsenti ja Torontos 0,4 protsenti võrreldes juulikuuga. Ontario Kaubanduskoda hoiatab, et lähemate kuude joksul võib olukord Ontario tööturul isegi tunduvalt halveneda.

Lasteaia õppetöö algab

T. E. S. Lasteaias algab õpetöö Eesti Majas, nädalas käivatele lastele neljap. 22. sept. kell 9.30 e. l. ja laupäeval käivatele lastele 24. sept. kell 9.30 e. l.

Lapsi võetakse vastu 3-aastaselt. Registreerimine toimub kohapeal.

Lähemat informatsiooni annavad pr. Kullango (282-2988) ja hr. M. Musta (449-3838).

T. E. S. LASTEAIA JUHATUS

Teadaanne

TERR KUNGLA juhatus annab käesolevaga teada meie liikmetele, et TERR KUNGLA aastakoosolek toimub neljap., 6. okt. kell 19 Eesti Majas.

TERR KUNGLA juhatus

● Stokholmi eesti Naiskoor esines Jakobi kirikus kontserdiga Toomas Tuulse juhatamisel. Kirikumuusika kõrval esitati kontserdil ka uudisloomingut, nimelt koorijuhi T. Tuulse helindeid kirikumuusika alal. Nii esitati orelil tema „improvisatsioon kahele orelile ja flöödile". Orelitel esinesid autor ise ja muusikaõpetaja Per Lejring, flöödil Liis Jaanivald.

Noorte Näitekunsti osakond EKK juurde

Eesti Kunstide Keskuse juhatuse koosolekul sai teatavaks EKK Noorte Näitekunsti osakonna loomine ja tegevusse astumine William Glenesk'i juhtimisel, kes on Kuningliku konservatooriumi draama ja diktsiooni õppejõud.

Noorte näitetrupp võtab osa juba laupäeval, 1. oktoobril Toronto ülikooli väljakul n. n. „York Cycle'i" müstilistest mängudest vana aja temaatikal, mis näitab piibliloolist maailma ajalugu, maailma loomisest kuni viimse kohtumõistmise päevani. Eesti noorte näitetrupi esitada on „Pühaõhtu söömaaeg", mis on umbes 13-minutiline esitus.

Noorte näiteosakonna juhatajaks on Anne Tüll. Osad on järgmised: Jeesus ja 12 jüngrit, laps oma emaga. Näitejuhtideks on Mare Tiido ja Linda Pakri. Lavajuhid on: Merike Teene, Anne Tüll, Lii Ennist. Muusika: Iris Pääbo. Kostüümid: Iris Pääbo ja Merike Teene.

Ettekanded toimuvad vabas õhus n. n. King kolledzhi ringil. Kuigi tsükli organisatsioon ise kuulub ülikooli juurde, esitatakse ettekanded paljude gruppide poolt, nende seas nüüd ka eesti noorte näitegrupp EKK juures.

Eesti grupi esinemine on umbes kell 2 päeval, laupäeval, 1. oktoobril. Kõik ettekaned on publikule tasuta.

Stokholmi eesti algkoolis 99 õpilast

Stokholmi eesti algkoolis algas õppetöö 99 õpilasega. Esimeses klassis alustasid oma õpinguid 14, teises 14, kolmandas 15, neljandas 16, viiendas 21 ja kuuendas 19. Klassijuhatajaiks on Luule Vaks, Leida Sulg, Anne Marie Asker, Marje Tui, Henno Kirikmäe ja Harri Kiisk. Avaaktuse päeval kogunesid ka mudilaste vanemad klassiruumi, et jälgida esimest tundi. Uudiseks tänavuse õppeaasta puhul on, et pärast palju aastaid kestnud taotlusi on nüüd õpetajate palgad lõpuks ometi riigivõimu poolt viidud lähedale üldisele rootsi tasemele.

ALNA
TORONTOS
Piduülikondade rentimine
Ülikonnad ja püksid tellimisel
437 DANFORTH AVE.
Tel. 463-8104

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

TEIE
koolimineva noore
õppetöö on edukam ja huvitavam, kasutades SAKSA KVALITEET
KIRJUTUS-MASINAT
Erikomplekt
YORK BUSINESS MACHINES
286 Eglinton Ave. West
Toronto. Tel. 481-5673

Killamängude korraldamine sõelumisel

Kavas ka A. H. Tammsaare näidendi esitamine

Möödunud laupäeval ja pühapäeval arutati Devil's Elbow's ja Oma Saarel Trentoni lähedal Killamängude korraldamist ja noorema põlvkonna ühiskondlikule tegevusele innustamise küsimust. Peale Toronto inimeste oli kohal eestlasi Montrealist, Hamiltonist, Kitchenerist ja mujalt.

Nõupäev Devil's Elbow's, mida domineerisid arvuliselt maakondade esindajad algas Killamängude ajutise juhatuse ja Eesti Liit Kanadas esimehe Robert Kreemi tagapõhjalise informatsiooniga kokkutuleku mõttest.

Seejärel tehti rännak Devil's Elbow maa-alal Killamängude maakondade asukohtadega tutvunemiseks.

Leiti, et asukohad olid sobivalt valitud ja väikesed maakondade piiritülid lahendati otsekohe kohapeal kõige sõbralikumas vaimus.

Aeg ja koht — Devil's Elbow 24. ja 25. juunil 1978 leidis kohest heakskiitu. Põhikava järele eestlased oma päritolu maakondadest püstitaks neile määratud aladele nende kodukohti kõige enam iseloomustavaid tähiseid, mida saab talvel valmistada ja seal kergesti üles seada. Igas maakonnas põleks suurem tõrvik. Muud tuled on keelatud. Et Killamängude Eestil rohkem elu sees oleks, võivad inimesed maakondades oma telkidega linnad ja asulad rajada. Seega kujutaks Killamängude maa-ala nagu suurt skautide või gaidide laagrit.

Nõupäeval leiti, et maakondlikud grupid, kes omi päevi erikohtades ja aegadel on korraldanud, korraldaksid need kokkutulekud Devil's Elbow's Killamängude raames laup. 24. juunil algusega kell 10 hommikul.

Rohkem oli nõupäeval diskusssiooni pärastlõunase Killamängude ja õhtuse Võidupüha läbiviimise osas.

Võidutuli ja sellekohase kava läbiviimine peab olema mõjuv ja võimas. Võidutuli ühendab kõik maakonnad ühiseks rahvaks.

Alfred Sepa soovitas õhtusesse kavasse võtta A. H. Tammsaare näidendi „Kõrboja peremees'-, et tähistada sellega kirjaniku 100. sünnipäeva. Sel juhul tuleks kogu Killamängude ja Võidupüha mõttega seosesolev kava läbi viia pealelõunal.

Peeti tarvilikuks, et nende küsimuste lõplikuks otsustamiseks tuleks kaasa kutsuda eesti organisatsioonid.

Killamängude ajutine toimkond muutus mõnevõrra uute inimestega. See on nüüd: R. Kreem (ELK), Toronto Eesti Maja esindaja (määratakse), Helle Vaus (Montreal), Enn Glasser (Kitchener), Leida Normet (Hamilton — Valgamaa), Johannes Vihma (Viljandimaa), August Raag (Võrumaa), Maks Pertens (Virumaa), Meeme Sultson (Montrealist — Tartumaa), Ludvig Vahtras (Hiiumaa ja Läänemaa), Arni Käärid (Saaremaa), Lembit Pihlberg ja Alfred Kelder. Kõne all oli kas Tallinna esindamist ei saaks omale võtta lääneranniku eestlased kui nende Killamängudele sõidust asja peaks saama.

Et kaugemalt tulejaile mitte ainult ühe või kahepäevalist põhjust siiasõiduks anda, on arutusel olnud Killamängude ja Karavani ühine reklaam ja koordineeritud tegutsemine. Selle koostööga palutakse liituda ka Seedrioru rahvast.

„Aeg on vastu hakata..."

Anneli Koppel jagas Varssavis venelaste vastaseid lendlehti

STOKHOLM (EPL) — Kas te mäletate Anneli Koppelit, kes 1970 Moskva Kiievi jaamas KGB poolt kinni võeti, kui ta ühe samba külge aheldunult levitas lendlehti vabadusnõudlusega vangis peetavatele opositsionääridele ja kes mõni päev hiljem välja saadeti? Nüüd on sama Anneli Koppel Stokholmist jälle KGB küüsis. Seekord Varssavis, kus ta raudteejaamas lendlehti levitas koos Elisabeth Liega — ka tema on Moskvas vahi all olnud aasta varem.

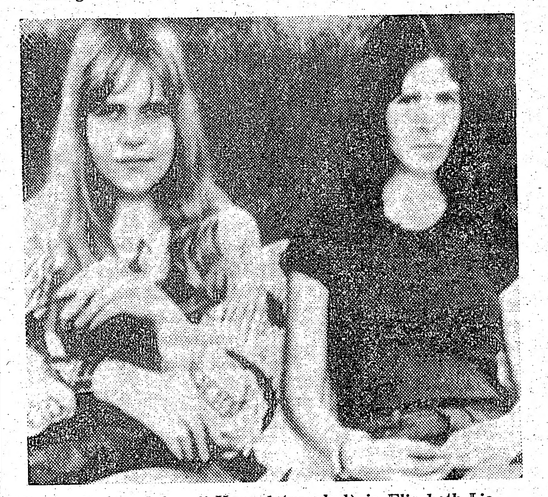

Poolas kadunud Anneli Koppel (vasakul) ja Elisabeth Lie.

Anneli Koppel, 29, ja Elisabeth Lie, 29, sõitsid Poolasse SAS nädalalõpu-lennuga. Neid ei olnud aga tagasipöördujate seas.

Nagu selgub, oli mõlemil kaasas poola ja vene keeles koostatud lendlehed, mis ei olnud suunatud mitte poola režiimi, vaid maal viibivate vene vägede vastu. Need olid koostatud vene solidaristide organisatsiooni poolt.

Poolakeelses tekstis soovitatakse rahval venekeelne osa eraldada ja saata N. Liidu sõjaväelastele, kelle kohalviibimist Poolas kritiseeritakse.

Venekeelses osas mõistetakse hukka N. Liidus valitsev vabadusepuudus ja nõutakse vabadust ka kõigile Ida-Euroopa rahvastele.

Poolakeelses tekstis on muuseas kirjas:

— Terve maailm jälgib hoolega poola rahva võitlust oma rahvuslike ja demokraatlike õiguste eest. Töölised ja teised Varssavis, Radomis ja Gdanskis ja Tööliste Kaitsekomitee leiavad poolehoidu kõikjal maailmas. Aga tee demokraatia poole on Poolas suletud — mitte ainult Poola kommunistliku partei poolt üksinda — peamiseks takistuseks on N. Liidu valitsus.

— N. Liidu sõjavägi pole Poolas N. Liidu rahva tahtmisel. Sõjavägi on Poolas rahva arvamise vastu, täpselt nagu see oli Poola rahva tahtmise vastu, et Poola väeosad saadeti Tshehhoslovakkiat okupeerima 1968.

Venekeelses tekstis öeldakse:

— Nüüd on aeg järele mõtelda.

Kommunistlik partei on valitsenud N. Liidus 60 aastat.

N. Liidu sõjavägi on olnud Ida-Euroopas juba 30 aastat. Nüüd on aeg vastu hakata sellele poliitikale.

— Vene solidaristid leiavad, et kommunistid viimase 60 aasta jooksul on täiel määral tõestanud oma moraalset, poliitilist, majanduslikku ja kultuurset pankrotti. Stalini kaassüüdlased juhivad riiki.

Iga seitsmes rubla läheb sõjaettevalmistusteks.

„Juhuslikud raskused" söögi- ja tarbeasjade-toodangus on kestnud ammust ajast. Kriitikale oskab režiim ainult vanglate või vangilaagritega vastata.

— Põhjalikud muudatused ühiskonnakorras on hädasti vajalikud.

Eesti Päevaleht oli kontaktis Anneli Koppeli sõpradega. Üks neist ütleb:

— Anneli ja Elisabeth teadsid väga hästi, mis neid ees ootas.

Neil on ju kogemused olemas demonstratsioonidest Moskvas.

Nende sihiks oli alla kriipsutada N. Liidu ja Poola opositsioonide ühist võitlust. Koostöös on suuremad võimalused midagi saavutada.

Nagu Poolast teatatakse, mõisteti Anneli ja Elisabeth 60-ks päevaks vanglasse. Rahatrahvi nad ei aktsepteerinud.

EPL/UI

Uus-Meremaa austas Emmi Tõkke-Bellwoodi

Uus-Meremaa Võimlemise Liit austas Aucklandis elavat Emmi Tõkke-Bellwoodi liidu aastakoosolekul, mis peeti Christchurchis, „Meritorius Service Awardi" annetamisega, tunnustusena tema kauaaegsete ja suurte teenete eest Uus-Meremaa võimlemise alal. Eriti rõhutati naiste rütmilist võimlemist, mille emaks teda Uus-Meremaal loetakse.

Lisaks arvestati veel austatavat kui kõrgelt hinnatud kohtunikku nii Uus-Meremaal kui ka rahvusvahelistel võistlustel.

1. oktoobril alustab Emmi Tõkke-Bellwood Uus-Meremaa rütmiliste võimlejatega reisi Shveitsi, et osa võtta Baselis toimuvaist rütmilise võimlemise maailmavõistlusist. Ta on kutsutud sinna ka üheks kohtunikuks.

Reis Baselisse läheb grupil üle Los Angelese, kus peatutakse 3 päeva. Nad on külalisteks Los Angelese võimlemisklubile, mille liikmetest kuuldavasti mõned esindavad USA-d Baselis toimuvail võistlusil.

Pärast võistlusi Baselis on Emmi Tõkke-Bellwoodil kavas jääda veel mõneks ajaks Euroopasse. 23. kuni 26. novembrini toimub Roomas Rahvusvahelise Võimlemise Liidu kongress. Sellest on ta volitatud Uus-Meremaa Võimlemise Liidu esindajana osa võtma.

Ukrainlaste protestikoosolek Toronto raekoja platsil

Ühenduses Belgradi konverentsi kokkutulekuga oktoobri algul korraldab Ukraina Kanada Komitee Toronto osakond pühapäeval, 2 oktoobril kell 5 p.l. Toronto Raekoja ees, Nathan Phillips väljakul, suurema rahvakoosoleku põhiliste inimõiguste elluviimise nõudmiseks Nõukogude Liidus. Korraldatav protestikoosolek Nõukogude Liidus valitseva olukorra vastu oli kavatsus pidada juba varem, kuid nüüd on määratud kindlaks 2. oktoobrile.

Protestikoosoleku korraldajad tahavad enne Belgradi konverentsi juhtida Kanada avalikkuse tähelepanu põhiliste inimõiguste rikkumistele ja Helsingi deklaratsiooni põhimõtete mittetäitmisele Nõukogude Liidu poolt. Kuna see puudutab kõiki Nõukogude Liidu poolt ikestatud rahvaid, siis soovivad ukrainlased ka teiste rahvusgruppide kaasatulekut ühiseks protestiavalduseks. Eestlaste Kesknõukogu Kanadas palub ka eestlasi sellest protestikoosolekust arvukalt osa võtta.

Koosolekul on kõnelejaiks mõned tuntud poliitikategelased. Korraldajate poolt esitatavates sõnavõtudes tõstetakse peapunktidena esile iseseisvuse nõudmine ikestatud rahvastele ja olukord põhiliste inimõiguste küsimuses Nõukogude Liidus ning käsitatakse seal toimuvat usulist tagakiusamist ja poliitilisi vangistamisi.

Liitunud Rahvaste Organisatsiooni (UN) täiskogu kokkutuleku puhul korraldavad ukrainlased demonstratsiooni ja protestikoosoleku New Yorgis UN-i hoone ees pühapäeval, 18. septembril.

Melbourne Eesti gaidrühmitus „Virmalised" 25-aastane

Melbourne Eesti Gaidrühmitus „Virmalised" tähistas oma 25. aasta juubelit koosviibimisega Melbourne Eesti Majas reedel, 12. augustil 1977. Külalisteks olid kutsutud peale gaidrühmituste liikmete skaudid, skautlike noorte vanemad, Sõprade Seltsi juhatusliikmed, endised skaudijuhid, eesti keskorganisatsioonide esimehed ja Austraalia gaidjuhid, kokku umbes 60 isikut.

Rühmituse juht ngdr. Aime Metsar andis lühikese ülevaate gaidrühmituse tegevusest, millest selgus, et rühmitusse kuuluvad gaidid on aastate jooksul tegutsenud aktiivselt, on võtnud osa kõikidest E.S.N.A. suurlaagritest, korraldanud matku ja laagreid. Rühmitusest on 25 aasta jooksul läbi käinud 92 liiget, neist 22 on tegutsenud juhtidena.

Tervituse tõi ka Austraalia gaidide esindaja, kes tänas kutse eest ja kiitis eesti gaide, et vaatamata nende väikesele arvule, on tegevus alati olnud kõrgetasemeline. Mitmeid tervitusi toodi eesti organisatsioonide esindajailt.

Noortejuhtide kursus Sitsiilias

STOKHOLM — Eesti Komitee Noortetöö korraldusel toimus traditsiooniline noortejuhtide välismaine kursus tänavu Sitsiilias Naxose rannal 6.—13. augustini. Kursuslaste hulgas oli enamik skaudijuhte, kuid oli ka üliõpilaskonna tegelasi ja poliitilisi noortejuhte.

Kursuse peaaineteks olid eesti ajalugu, eesti keel, olukord iseseisvas Eestis ja tänapäeva Eestis. Käsitlemisi leidsid veel eesti muusika, eestluse tutvustamise probleemid eesti noortele ja välismaalastele, noorte koosviibimiste kavandamise küsimused ja massisuhtlusvahendite kasutamisvõimalused noortetöös. Kursusest võttis osa 28 noort, noortejuhti ja lektorit. Kursuse juhatajateks olid Eesti Komitee esimees Heinrich Mark ja noorteinstruktor Richard Norvell.

Hukkus autoõnnetusel Austraalias

Austraalias, Wollongongi lähedal hukkus 27. augusti hilisõhtul Sydneys elunev Peeter Laaneväli, 27 a. vana. Ta sai silmapilkselt surma, tema austraallasest kaaslane pääses vigastustega.

P. Laaneväli oli abielus ja töötas gümnaasiumi õpetajana Põhja-Sydneys. Tema abikaasa viibis õnnetuse ajal Euroopas.

M.K.

SUUSKADE VÄLJAMÜÜK
Lattu jäänud suusakomplektid väga soodsalt
Suusakomplekt (suusad, saapad, mähised, kontsaplekid)
alates $65.—
20—50% HINNAALANDUST riiderestidelt, klaaskaupadelt, roostevaba nugadelt-kahvlitelt-lusikatelt — sortidelt, milliseid enam ei valmistata.
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ○ TELEFON 483-6650
Ari lahtioleku ajad: teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30 ja laup. 9.30—5.30. Esmaspäeviti suletud.

Hillside Bakery and Delicatessen
2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen
Värsked saadused iga päev — Kõik delikatessid saate meilt
Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4. Esmasp. suletud.

H. KIVI
INCOME TAX & INVESTMENT CONSULTANT
TEL. 759-3588
50 MUNSON CR. SCARBORO, ONT.

LINHOLM LIMITED · REALTOR
EESTI KINNISVARA OSTU-MÜÜGI FIRMA
Toronto piirkonnas eestlastele abiks juba aastast 1954. Meie pikaajaline praktika ja sõbralik teenimine on teie huvide parimaks kaitseks. Kohest teenimist hr. Linholm'ilt telefonil 486-7752, õhtuti helistada 489-9932.
PIDEV NÕUDMINE ELUMAJU MÜÜGIKS SAADA!

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.
Ari avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4. (Esmaspäeviti suletud)

SPORT

Tänavusi spordiüllatusi

Edvin Moses - 400 m tõkkejooksja

Montreali olümpiamängudel võitis 400 m tõkkejooksus kuldmedali ameeriklane Edvin Moses. Tänavu on Moses tõusnud ühe rahva esindajast maailma parimaks jooksjaks. Ta ütleb, et ta leidis omapärase stiili, kus ta on teistest parem. Nüüd jooksis ta AAU meistrivõistlusel suhteliselt kergesti uue maailmarekordi ajaga 47,45.

Moses on kurtnud, et tema jooksuala, 400 m tõkkeid on jäänud spordiajakirjanduses vähese tähelepanu alla. Pärast võistlust reporterid küll tulid ta juurde küsitlema, huvilised korjasid autogramme aga nende hulgas polnud ühtki avaliku sõna esindajat, kõik jäi nagu pealiskaudseks.

Nagu Moses ise ütleb, on palju muutunud sellest ajast kui ta esimeseks tuli spordiväljakule ja pani inimesed imestama oma pikkade jalgade tõttu ja ainulaadse tõkkejooksu tehnikaga, kus tõkete vahe on jaotatud kolmteistmeks sammuks.

See näib vähe uskumata, et alles 16 kuud tagasi ta esimest korda purustas 50 sek. piiri saavutades Pennsylvanias 49,8.

Kuid jooksja tundis juba kohe, et just see jooksuvorm on tema oma, ta on seda arendanud ja ta kiire tõus on olnud erakordne. Ta ise ütleb, et see oleneb sellest, et ta avastas omale uue stiili, mis on teistest parem.

Ta räägib oma jooksudest, et ta on jooksnud tänavu 48 sekundilisi aegu ja pole end kunagi pärast jooksu tundnud väsinuna. Ta ütleb, et niipea kui on jooksurajal, ta ei mõtle enam teiste jooksule, vaid püüab neist kümnest tõkkest üle pääseda nii kiiresti kui võimalik. Isegi oma maailmarekordi puhul ta ütles, et jooksin ainult veidike alla oma tavalist tulemust, mul polnud vaja end tappa selleks, et saaksin sellise tulemuse.

Mis tema aga sportlasena teeb erakordseks, on et ta igakord enne jooksmist koos oma treeneriga põlvitavad palvesse. Möödunud aastal ühel korral nad ei palvetanud enne jooksmist ja ta jooksis nii halvasti kui ei kunagi enne. Ta on saavutanud sisemise rahutunde, ta on küpsenud selleks, et pole enam isekas, vaid võtab osa teiste inimeste probleemidest.

Ta jätkab jooksmist ja arvab, et ühel päeval viib ta rekordi alla 47 sekundile.

Millal see just toimub, veel pole teada, aga ta ütleb, et kui ta saavutab jälle sellise sisetunde kui viimasel rekordjooksul, siis on võimalus lähedal.

„Plahvatus" kõrgushüppes

Maailma kergejõustikus on alati esinenud nähteid, et teatud aastatel tõuseb tase mõnel alal erakordselt kõrgele ja kõigi aegade edetabel muutub tundmatuseni. Mis seda tekitab, selle põhjust pole seni olnud võimeline andma veel ükski ekspert.

Mullu oli selleks näiteks vasaraheide ning tänavu kõrgushüpe. Kui veel mõned aastad tagasi 2.30 m oli „kohutav" tulemus, siis pole see enam aastal 1977. Noore venelase Jashshenko üllatuslik maailmarekordi 2.33 m purustamist on juba üritanud mitmed hüppajad ja pole sugugi kindel, et selle iga on pikem kui tänavune aasta. Üheks uueks rekordiomanikuks ennustatakse ida-sakslast Beilschmidti, kes äsjasel maailmakarikavõistlusel Düsseldorfis jäi väga vähe puudu 2.34 ületamisest. Nii tema kui venelane on kõrgushüppesse toonud tagasi „vanamoelise", kuid vaataja silmale palju meeldivama nn. rullstiili. Suurem osa maailma tippmeestest (ja naistest) on juba kümme aastat kasutanud „floppi", (seljaga üle lati), mida esmakordselt edukalt demonstreeris olümpiavõitja ameeriklane Dick Fosbury Mexico Citys 1968. aastal.

Maailma edetabeli kümme parimat k.a. augustikuu lõpus olid:

2.33 V. Jashshenko N. Liit	1977
2.32 D. Stones USA	1976
2.30 A. Grigorjev N. Liit	1977
2.30 R. Beilshmidt I-Saksa	1977
2.29 Ni Chih-Chin Hiina	1970
2.29 P. Matzdorf USA	1971
2.29 J. Wszola Poola	1976
2.28,5 J. Radetich USA	1976
2.28,5 K. Arney USA	1977
2.28 V. Brumel N. Liit	1963
2.28 B. Jankunis USA	1976
2.28 R. Kotinek USA	1977
2.28 S. Senjukov N. Liit	1977

Nendest on Jashshenko, Stones ja Beilschmidt ületanud 2.30 rohkem kui üks kord. Eestlasest 1972. aasta olümpiavõitja Jüri Tarmak, kes siis oma parima tulemusega 2.25 asus veel maailma esimese kümne hulgas, on nüüd sellise arengu tagajärjel surutud juba teise või isegi kolmandasse kümnesse maailma kõigi aegade parimate järjestuses.

Ka naiste osas on kõrgushüppes tehtud suuri parandusi. Hiljuti Berliinis peetud võistlustel ületas ida-sakslanna R. Ackermann esimese naisena ajaloos 2 meetrit. Parandades tänavu korduvalt juba mitu aastat tema nimel olnud maailmarekordit jõudis ta lõpuks nimetatud „unelmpiirini". Karikavõistlustel Düsseldorfis üritas ta ka 2.01 ületamist, mis aga seekord ei õnnestunud.

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele

RISTSÕNA NR. 944

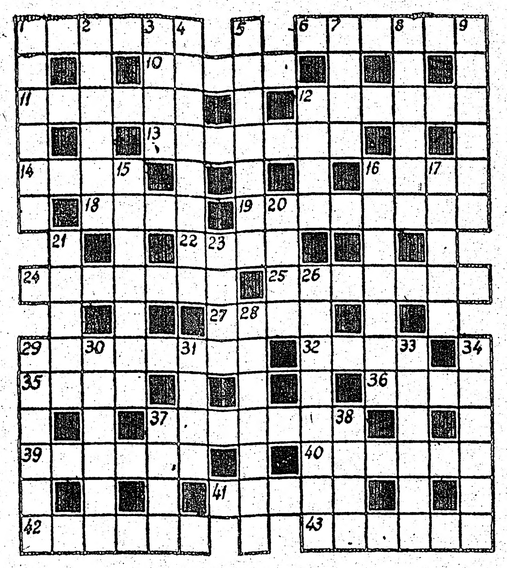

Põikread: 1. Täisnurkse kolmnurga üks külg, 6. Seen, 10. Kohanimi Quebecis, 11. Hool, virkus, 12. Ehitusmaterjal, 13. Seal peatuvad laevad, 14. Riik Euroopas, 16. Kuningas Vanas Testamendis, 18. Mateeria, 19. Muusikariist, 22. Asjaolu, 24. Pintsliga töötavad mehed, 25. Vee ääres elav loom, 27. Soliidne naine, 29. Teatud liiki rahvapidu, 32. Populaarnie, rohkesti kasutatud, 35. Järv Põhja-Ameerikas, 36. Pealinn Lõuna-Ameerikas, 37. Vald ja asundus Valgamaal, 39. Suurem riidetükk, 40. L. Koidula jutustus, 41. Muhamedi usu vaimulik, 42. Kallis, mittevajalik ese või harrastus, 43. Asutama.

Püstread: 1. Tuntud eesti laulja, 2. Tegelane „Peer Gynt'is", 3. Mitte surnud, 4. Vaikselt, 5. Möödunud aegadel, 7. Vana-egiptuse jumalanna, 8. Pagaritoode, 9. Eestlasest Vene keisrikoja arst 19. sajandil, 12. Vana mees, 15. Ühe Euroopa rahva liige, 16. Köögivili, 17. Julge, 20. Puu osa, käändevormis, 21. Vihmahoog, 23. Skandinaavia saagade kogu, 26. Omaaegne eesti ajakiri, 28. USA osariik, 29. Teiste vahel, 30. Kõrgemale või ettepoole ulatuv ala, 31. Seal elavad kalad, 33. Siledaks tegema, 34. Mitte halvema, 37. Lai hunnik, 38. Uimastuse.

RISTSÕNA NR. 943 LAHENDUS

Põikread: 1. Ass, 4. Endla, 7. Ami, 10. Supp, 11. Õlak, 12. Ere, 13. Aavik, 16. Aas, 17. Nelk, 18. Asti, 19. Aur, 20. Sorts, 23. Ilm, 25. Bd, 26. Ait, 27. Uus, 28. Ma, 29. Ime, 31. Osmik, 33. Vai, 34. Anno, 35. Alas, 36. Oja, 37. Malts, 40. Nõõ, 42. Ramp, 43. Pidi, 44. Ida, 45. Vilms, 46. Kas.

Püstread: 1. Ase, 2. Surnud majad, 3. Speer, 5. Noa, 6. Lai, 7. Alati, 8. Maailmasõda, 9. Iks, 13. Aksioom, 14. Vor, 15. Kasukas, 19. Abi, 21. Ots, 22. Tui, 24. Mai, 30. Enama, 32. Mil, 33. Vanik, 36. Ori, 38. Ahi, 39. Tom, 41. Õis.

RAAMATUID

müügil „VABA EESTLASE" TALITUSES	Hind $	Saatekulu ¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — **Liivaklass**	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — **Vastuvett**	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — **Reekviem**	3.50	35
H. Michelson — **Skautlikui teel**	3.—	35
H. Michelson — **Noorsootöö radadel**	4.30	35
H. Michelson — **Eesti radadelt**	9.—	35
Eduard Krants — **Lumeliitlased** (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — **Mis need sipelgad** (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
„Triinu" üksiknumbreid	1.25	
K. Inno — Tartu University in Estonia	8.50	40
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	3.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi akmal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	36
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

ARVI KORK

MEHHIKO TEEL

39.

See chiquita, Rosa või Rosita, tuli lennates köögist ja heitis end Nick-poisile kaela, kiljudes: „Nick! Nick! Nad tulid sind ära viima!"

„Mitte viima", parandas Nick, kallikese mustrusket pead silitades, „ainult lühikeseks ajaks külla kutsuma. Mu onu Don Vito soovib minuga rääkida . . ."

Aga kallim ei lasknud end rahustada, ta purskas ulguvalt nutma. Ega tal muidu viga poleks olnud, rinnakas tädi kel oli nii sääre- kui puusajooksu, aga ulguvad naised pole mulle kunagi meeldinud.

„Hea küll, hea küll, Senorita", õiendasin mina — võib-olla oleksin pidanud Senora ütlema, aga vaevalt nad Nick-poisiga ametlikult abielus olid, „pole põhjust paanikaks, asjad lähevad nii nagu nad minema peavad. Mul on tarvis ainult mõned telefonikõned teha, ja siis võime sõita. Nick on paari päeva pärast kindlasti tagasi. Kui tohiksin telefoni paluda, Nick, kallis Camarada?"

Tuli välja, et Nick-poisil oligi telefon. See on Ciudad Mexico's vaeste inimeste juures päris haruldane, aga siis — ega Nick päriselt nii vaene olnud, nagu ta paistis, ta tegi kindlasti oma koksimüümisega turisti-juhi palga kõrval päris head raha. Ta ainult ei tahtnud tähelepanu äratada, seepärast elas viltuvajunud aiamajas sellises kõrvalises kohas. Maja oli aga seespoolt päris viisakalt möödeldatud ja telefon, nagu mainitud, oli tal ka. Ta tõi selle seinanissist esile ja ma võtsin aparaadi enda hoole.

„Okei, Nick", rääkisin ma oma uuele sõbrale, „seni kui sa oma chiquitaga jumalaga jätad ja mõned puhtad särgid pakid, teen ma paar kõnet. Aga kõige pealt räägi, mis konnektsioon oli sinu ja Texas-Henry vahel? Ma ütlen oli, sest võibolla ei ole ta enam elavate kirjas ja kui ma tema tapmise eest elektritoolile, või kuidasmoodi nad oma mõrvareid siin Mehhikos hukkavad, lähen, siis tahan vähemalt teada, mis mees ta oli? Kust kohast ja kui kaua sa teda tunned? Kuulub ta heade või pahade meeste punti? ja millisse gang'i sa ise nüüd kuulud, kui sa enam Vito ega ka Vittorio mestis ei ole, nii et nad sinu peale kontrakti välja panevad?"

Kuna chiquita Rosita uuesti ulguma hakkas, kui kontraktist kuulis, püüdis Nick-poiss mulle oma lihtsameelsel kombel asju ära seletada.

„Ma tunnen Henry't juba paar aastat — sest ajast, kui Bronswille juures marijuanat üle piiri viisime."

„Ta kuulub siis Mafia meeskonda?"

„Ta on rohkem — freelancer, oma käe peal ettevõtja. Töötab sellele, kes rohkem maksab. Revolvrimees, palgaline mõrtsukas."

„Nii, nii, seda ma arvasin. Ja kes sa arvad, et sinu peale kontrakti välja kirjutas, ja mispärast?"

Chiquita hakkas kõvemini ulguma ja Nick pidi talle lahtise käega mõned hoobid lajatama, et teda vaigistada. Siis kehitas ta õlgu.

„Kust peaksin mina teadma? Sa lasksid ta ju enne sandiks, kui ta jõudis midagi öelda."

„Kahjuks polnud mul kauem aega oodata, sest ta tahtis ka mind külmaks teha. Sa ei tea üldse, kui hästi sul täna läks, sest kui mind seal sulle ihukaitseks poleks olnud, oleksid praegu laip — oled sa sellele mõelnud? Siis püüa mulle nii palju abiks olla, kui võimalik — mul on tarvis asjad välja rehkendada."

Nick kehitas jälle õlgu.

„Kui sina õigust räägid, ja mu Kanadamaa onu tõesti ainult minuga rääkida tahab, siis kes teine võis see olla, kui Don Vittorio Acapulco'st? Võibolla ei meeldinud talle, et sa mind Kanadasse tagasi tulid viima, võibolla arvab ta, et tean liiga palju ta sõjasaladusi?"

Jah, see võis õigus olla. Siis muidugi oli tal põhjust ka mind ja Kiiv-poissi külmaks teha, et me tagasi ei läheks ja Don Vito juures tema peale ei kaebaks. Aga kas ta ei arva, et Vito oskaks seda kõike ise välja rehkendada? Asi muutus järjest keerulisemaks.

Niikaua kui Nick ja ta Rosita teineteise kaelas nuuksusid, tõmbasin ma Kiivile kella. Peale hotelli keskjaama-plikaga veidi hispaaniakeelset õiendamist saingi ma lõpuks Kiivi toru otsa.

„Kuidas läheb, vana veli? Asjad kontrolli all?"

„Jajah — okei. Asjad on kümme-kolmkümmendkolm. Kuidas sinul on, Sarge — ma mõtlen, Harv?"

„Ah minul, Kiiv? Minul, paistab, on ka kümme kolmkümmendkolm. Aga ära muretse, küll ma midagi välja nuputan. Küll helistan hiljem uuesti. Okei, Kiiv?"

„Okei, Harv."

Panin toru hargile. Nii, temal olid asjad kümme kolmkümmendkolm. See tähendab, sitasti. Kümme-nelikümmend on hästi, politseiraadio-koodi järgi. Kolmkümmend-kolm, see on väga halb. Ilmselt olid kuidagi moodi Chong ja ta kallid kamraadid jäämeda otsa oma kätte saanud. Ja nüüd ootasid, et ma oma pea lõksu pistaksin. Aga pole muretki — kallis kamraad hoiatas mind. Mida siis teha? Kõige parem plaan oleks, Nick-poisiga otsekohe lennujaama põrutada ja Kanada poole minema lennata. Aga kas ma võin Kiivi niiviisi hädasse jätta? Mida saaksin ma siis tema heaks teha? Pealegi, mul on oma ülemjuhatuselt käsud. Pean Nicki Kanadasse toimetama, kus teda oodatakse, nii Don Vito kui ka meie linna politsei poolt. Kas ei öelnud Kiiv mulle mitte üle traadi „Sarge" — seersant? Oli see ainult keelelibastus, või tahtis ta mulle midagi veel teatada? Et ta teab, mis plaanid mul Nick'iga päriselt on? Või oli Mehhiko politsei kuidagi asjasse segatud, näiteks Senor Ayala kaudu? Kui sedasi, siis valvavad nad ju ka lennuvälju, et me maalt välja ei pääseks. Siis on tõepoolest hea nõu kallis.

Chiquita ulgus ikka veel. Nick püüdis teda rahustada. Läksin koputasin talle õlale.

„On sul midagi kangemat majas? Tequilat? Okei, too lauale ja kuivata oma kallima pisarad. Sest nüüd tuleb meil kõik oma teravad pead mängu panna ja uued mängureeglid välja nuputada. Nimelt on ka minu kodubaas võõraste võimude poolt üle võetud. Kes need võimud täpselt on, seda ma veel ei tea. Seda peate te mul aitama välja nuputada."

„Nick jäi nõusse ja läks kööki pudelit otsima, vahepeal oma Chiquitat minu hoolde usaldades.

XII PEATÜKK: HACIENDA COCOYOC

Istusime kolmekesi laua ümber nagu kolm vana sõpra, jõime tequilat ja pidasime nõu. Meie konversatsioon jooksis osalt inglise, osalt hispaania keeles, mõne itaalia-keelse sõnaga sekka siin-seal. Umbes selliselt:

Mina: „Nick, ma pean su kuidagi moodi Kanadamaale tagasi toimetama. Siin maal pole su julgeolek kindlustatud. Capish?"

Nick: „Capito. Aga kuidas? Nagu sa ütlesid, on nad võibolla lennuväljal meid ootamas. Kuigi ma õieti ei tea, mispärast."

Mina: „Ma ka ei tea. Aga mulle paistab, et Don Vittorio ei soovi, et sa Kanadasse tagasi lähed. Seepärast püüab ta sind surnuks teha."

Rosita: „Muerto, muerto, tu mi amado . . . nad tahavad teha sind surnuks . . ."

Nick: „Mi amorata . . . jäta see ulgumine, või ma tõmban sulle üle lõugade, keegi ei saa niiviisi mõelda."

Mina: „Go easy on that stuff — ära kihuta endale seda kraami niipalju näost sisse. Meil on selgeid päid tarvis."

Nick: „Mul käivad veel praegu värinad üle selja, kui ma selle la Calzada de los Muertos affääri peale mõtlen."

Rosita: „Muerto, muerto, mi amado es muerto . . . uhuuuuu . . ."

Nick: „Ole vait, mi fidenzata . . . kes peaks mind tappa tahtma? Äririvaal, ma saaks aru . . . aga Don Vittorio, kes ju seda äri kontrollib, miks peaks tema minu peale kontrakti kirjutama . . ."

Mina: „Ta ei taha, et sa minuga Kanadasse tuled."

Nick: „See pole ju minu idee nagunii. Siis parem laseks ta ju sind külmaks teha."

Mina: „Ta juba proovis, aga see ei õnnestunud."

Nick: „Ma tean, et sa oled visa vend, aga seda on küll raske uskuda. Don Vittorio on Mehhikos kõikvõimas. Miks peaks ta endale Texasest . . . hola, oota üks minut! Mis siis kui järsku Don Vito . . . ?"

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

HOGAN
PONTIAC BUICK Co. Ltd.
348 Danforth Ave., Toronto
PONTIAC FIREBIRD
LE MANS ASTRE
BUICK VENTURA II
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod
Esindaja:
Paul Juttus
Telefon: äris 461-3561
kodus 423-5716

World famous Pianos
Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva
hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika
instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West
Toronto, tel. 363-1966

„Eesti Kodu" ehituskulud jäävad eelarve piiridesse

Ehituskulud, arhitekti ja inseneri tasud ja laenuprotsendid on kokku 4 miljonit dollarit — Müügiosas üle 100.000-dollariline tagasilöök

Eelmises „Vaba Eestlases" avaldasime „Eesti kodusse" asunud eestlaste muljeid, omapoolseid hinnanguid ja võimalusi uue ühiskondliku tegevuse organiseerimiseks. Täna vaatame veel „Eesti Kodu" ehitusega seotud kulutusi, kuivõrd neid plaanide ja eelarve järgi on suudetud hoida. Ehitustoimkonna liige Hugo Urm andis seletust nende küsimuste üle, mis ka laiemat Toronto eestlaskonda huvitavad.

H. Urm võib nüüd öelda, et „Eesti Kodu" ehituskulud jäävad tehtud eelarve piiridesse. 4 miljoni dollarilise summaga suudetakse ehitus valmis teha ja tasuda arhitekti ning inseneri tasud, samuti ehituslaenu protsendid. „Eesti Kodu" jaoks koostatud ehituskulude eelarve oli ettenähtud 3.667.000 dollari suuruses, kuhu ei ole sisse arvestatud ei arhitekti ega inseneri tasusid ning ehituslaenu protsentide kulu. Kui need kaks küllalt suurt kulupostid juurde arvestada, saamegi kogu projekti kogusumma 4 miljonit dollarit. Olgugi et eelarve täitub ootamatult hästi, mis on praegusel ajal erakordseks nähtuseks, on selle üksikuis kulupostides võrreldes eelarvega küllaltki suuri erinevusi.

H. Urm jätkab ja ütleb, et sellevastu sissetulekute osas ei ole suudetud sammu pidada eelarvega ja tekib üle 100.000-dollariline puudujääk, peaasjalikult müümata jäänud garaazhide arvel.

Paratamatult tuli müüa hulk kortereid ilma garaazhita, missugused olid siiski arvestatud garaazhidega, mistõttu laekus sellise korteri pealt 5.000 dollarit vähem.

Ka jääb üks korter müümata, mis on vastavalt Eesti Abistamiskomitee juhatuse otsusele antud kasutada õpetaja B. Ederma lesele.

Rääkides sellest kuidas toimusid sissekolimised ja kohanemised, seletab H. Urm, et kui suuremad ehitustööde mured hakkasid lõppema ja korterite omanikud uutesse kodudesse sisse kolima, algas uus ajajärk „Eesti Kodus". Et korterite omanikke rahuldada nende uutes kodudes, tekkis palju, palju pisiasju päevakorda, missuguste lahendamist igaüks nõudis oma temperamendi ja tõekspidamiste kohaselt. Lõpuks andsid omapoolset abi uued korterite omanikud ise, moodustades eneste keskel ajutise toimkonna.

Kui nüüd need mured said murtud, seisis ees kuupäev 8. september, misajaks vastavalt Ontario Security Commissioni poolt kinnitatud põhikirjale,

peab 70% korteritest olema müüdud ja 70% projekti kogu korterite väärtusest sissemaksetud kinnisele arvele (nn. trustaccount), mis tähendas 3.086.160 dollari suurust summat.

Kortereid oli müüdud palju rohkem, kuid kõik summad ei laekunud küllalt korrapäraselt. Mõnel oli raha bond'ide arvel, tähtajalisel hoiusel, endise maja müük veel lõpetamata jne. Kuid ka siin on nüüd saavutatud õnnelik lõpp nn. kaheteistkümnendal tunnil ja rahad on vastavalt põhikorrale sissemakstud.

Aga ega ehitajad pole veel täiesti murevabaks saanud. Nüüd on suuremaks mureks müümata korterite realiseerimine, et nende alt kapitali vabaks saada ja kinnisvara peal asuvat ehituslaenu tasuda. Sellele järgneb Eesti Abistamiskomitee poolt projekti üleandmine uuele peremehele, o/ü. „Eesti Kodu" juhatusele. Selle institutsiooni valivad korterite omanikud vastavalt põhikorrale.

H. Urm nendib kahjatsevalt,

et arvuliselt olekski juba kõik korterid müüdud, kuid nii mitmed korterite ostjad muutsid oma meelt, mõned päris vastutustundetult ja arvestades ainult oma huvisid.

Kuid E. Abistamiskomitee juhatus on tulnud neile vastu ja sissemakstud rahad tagastanud, olgugi et ostulepingud olid sõlmitud. Nüüd on see nähe ajutiselt takistatud.

Kuid H. Urm ütleb siiski, et viimastel nädalatel on korterite müük olnud elav, nii et on julgust loota ka siin rahuldavat lahendust. On julgust loota isegi seda, et kõik korterid suudetakse realiseerida eesti ühiskonna raames. Kui muud võimalust ei ole, siis viimase abinõuna müüa neid väljaspoole.

„Eesti Kodu" ehitamine on nõudnud ehitustoimkonnalt, Eesti Abistamiskomiteelt palju energiat, aga tulemuseks on siiski suurim majanduslik projekt mida eestlased kunagi on ehitanud. Ja H. Urmgi ütleb lõpuks,

et ta soov on, et iga kaasmaalane ruttaks oma otsuse tegemisega, kas ühineda oma vanadus päevadeks eestlaste ühiskodus,

et kaaseestlasilt saada vanadus päevadel vaimset, aga vahest ka füüsilist tuge.

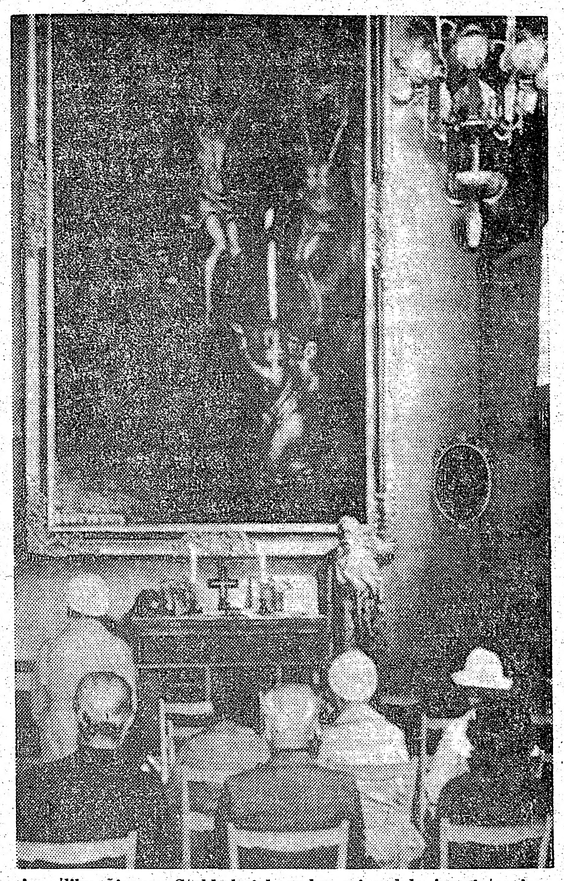

Apostliku Õigeusu Stokholmi kogudus sai endale jumalateenistuste pidamiseks uue kabeli Stokholmi vanalinna auväärses toomkirikus Storkyrkas, kus preester Nikolai Suursööt pidas 21. augustil esimese jumalateenistuse.

Lembitu Maapäev Kotkajärvel

Üksus laiendab tegevust Noorte Aasta puhul

Nädalalõpul 10./11. septembril viibis Kotkajärvel 24 noortejuhti skautüksuse Lembitu Malev juhtkonnast. Toimus juhtide konverents Lembitu Maapäev kasvatuslike referaatide, aruandluse, kavandamise ja juhtiderulli moodustamisega järgmiseks tegevusaastaks. Maapäeva kiitis heaks selle töö ja hoiaku, mida skautüksus on viljelenud möödunud tegevusaastatel. Noorte Aasta puhul kavatsetakse tegevust laiendada.

Lembitu Maapäev on saanud traditsiooniks, millega skautüksuse juhtkond alustab uut tegevusaastat. Kotkajärve sügisene rahu on paras miljöö kokkuvõtete ja töökavade tegemiseks. Maapäev heiskas lipu peaväljakul kell 11.00 Lembitu laulu saatel. Maleva juht Harold Kivi tervitas osavõtjaid. Töö algas kohvikus, kus üks pikk perelaud oli reserveeritud söömiseks, teine koosoleku pidamiseks.

Ideoloogilise avareferaadi pidas maleva vanem Heino Jõe, käsitles eestluse ja skautluse olukorda Noorte Aastal, tuleviku perspektiive ja raamatut noortejuhi abilisena.

Lisaks Kotkajärve Lembitu küla käsiraamatukogule otsustati teine samade raamatute komplekt soetada maleva linnakodusse Peetri kiriku noorteruumi.

„Elukoolist" — juhtide treeningust praktiliste kogemuste kaudu refereeris maleva abivanem Vello Soots. Referent tegi mööda nud suvel läbi Ontario Naturalistide Föderatsiooni poolt korraldatud kanuuretke treeningu, jutustas sealseid kogemusi ja avardas võimalusi samalaadseteks väljaõpeteks. Need tulevad rakendamisele Lembitu Maleva poiste eelseivatel kanuuretkedel.

Kolmanda referaadi pidas maleva juht Harold Kivi, analüüsides Lembitu Maleva möödunud tegevusaastat ja suvel toimunud „Kotkajärve '77" suurlaagrit. Iga aasta annab teatud kogemusi, mis on kasuks järgmise aasta planeerimisel. Maleva juht esitas rea ettepanekuid eelseisva aasta tööks.

Referaadid lõpetati sõnaduelliga teemal „Skautlus pro ja contra".

Duellantideks olid ammuküttide juht Jaak Järve ja vendurite juht Toomas Kütti. Vahekohtunikuna tegutses maleva abijuht Asko Kütti. Pärast sissejuhatavat tulistamist anti „sõnarelvad" kõikidele osavõtjatele ja lahing käis lõunasöögini.

Maapäeva toitlustasid maleva pereemad Hilja Jukkum ja Vilma Talpak. Pärastlõunal anti sõna kohalviibivale Eesti Skautide Maleva Kanadas juhile. Skm. Silver Kask valgustas eesti skautluse üldisi probleeme, muudatusi maleva staabis ja Eesti Maja noorteruumide kasutamist, mis nüüd noorte käest on läinud Eesti Maja juhatuse kätte. Maleva juht kavatseb staabi koosseisu kutsuda Lembitu spordijuhi dr. Jaan Roosi.

Lembitu Maleva juhtide kogu aastapeakoosolek järgnes üksuste aruannetega, mida esitasid Rein Raud, Toomas Sepp, Toomas Kütti.

Aruannete kohaselt oli Lembitu Malevas 27 noolepoissi, kellel oli 31 tegevusüritust. Skaute ja mereskaute oli 28, nende üritusi 36. Vendurskaute 21 ja 34 üritust ning nuiamehi 5. Koos juhtkonnaga on skautüksuse vahvus 101 liiget, vanematerühmade lellesid ja sõtsesid arvestamata.

Majandusjuht Olev Jõgeda puudumisel esitas kassaaruande maleva juht Harold Kivi. Aruanne oli tasakaalus $5194.00, kassa seis hetkel $556.00. Pikemat arutlemist põhjustas eelarve. Kanada skautidele tuleb liikmemaksudena tasuda $10.00 igalt liikmelt, Eesti malevale „Tulehoidja" tellimisrahana $2.50 perekonnalt. Lembitu Malev annab liikmetele tasuta kõik eestikeelsed õppematerjalid, kõik vormimärgid, kaelarätikud ja sõled. Mida tublim skauditöö, seda rohkem katseid ja katsemärke, samal ajal suurenevad kulud.

Peeti tarvilikuks tõsta Lembitu liikmemaksu mõne dollari võrra:

esimeselt liikmelt perekonnas $20.00, teiselt liikmelt $15.00, kolmas ja järgmised maksuvabad. Sellega koos võeti vastu 1977/78 eelarve $3300.00.

Järgmisena moodustati maleva ja allüksuste juhtiderull, mis sisaldab üldjoontes samu nimesid kui möödunud aastal.

Õhtul nauditi vendurite juhtide poolt köetud sauna ja istuti peamaja küdeva kamina ees vesteldes ja skaudimälestusi jutustades. Otsustati koondada kõik Lembitu arvukad laagrilaulud ja helilindile sisse laulda tulevate põlvede jaoks. Lembitu 27 tegevusaasta jooksul kasutamisel olnud ligikaudu sama arv originaalseid skaudilaule.

Maapäev ärkas pühapäeva päikesesäraval hommikul. Pärast varast hommikusööki koguneti Kotkajärve vabadussamba ees, kus Vello Soots mõne sisuka lausega mainis sambal mustas rauas leiduvat nime, mis skautüksust ühendab meie rahva möödunud sajanditega. Samba eest mindi maastikumatkale suusaradadele. Raja puhastamine kirvestе ja kiinidega teenis hommikuse jalutuskäigu eest, juhtisid doktorid Jaan Roos ja Vello Soots.

Pühapäeva ennelõunal toimusid allüksuste juhtide kogude koosolekud detailsete tegevuskavade koostamiseks.

Pärast lõunasööki tehti kokkuvõtted Maapäeva arutlustest ja otsustest. Varasel pärastlõunal langetati lipp Anton Õunapuu väljakul.

LEMBITU AVAKOONDUS

toimub laupäeval, 24. septembril kell 11.00 Peetri kiriku saalis. Pidulikust avakoondusest võtavad osa kõik liikmed esindusvormis. Pärast toimub allüksuste töö rakendamine ja ülesannete jaotamine järgnevateks koondisteks. Regulaarne töö algab laupäeval, 15. oktoobril.

Sohu hukutava sohilapsega

Urve Karuks. Kodakondur. Mana 1976. 63 lk.

Urve Karuksi esimene värsikogu ilmus juba 1968. aastal. Vahepealsed loomingunäited ajakirjas „Mana" tõendasid jätkuvast loovtööst ja otsinguist sõna kõikide tahkude kasutamiseks. Olles nooremaid pagulaseestlaste luuletajaist on sõna, eestikeelse sõna tundmine loominguks vajalikus ulatuses talle väljendusrikkaks materjaliks, mille abil ta loojamaailm ja -isiksus avaldub.

Teine värsikogu „Kodakondur" äratab tähelepanu juba oma harukordselt meeldiva välimusega. Selle asemel, et tellida kunstnikult kaanejoonis, on ta valinud meie hinnatud kunstniku O. Timmase akvarelli ja selle tiitliteksttiga täiendanud. Tulemus on silmisiduv ja näitab kuivõrd lähedased on abstraktne kujutavkunst ja moodne vabavärsiline luule.

Ometi pole Urve Karuks oma luules abstraktne. Ta maailm on päris reaalne, kuid tugevate kaasaegsete ilmingutega ja tänapäeva mõtteliste perspektiividega. Kodakondur on uustuletus autori enese määritlemiseks paguluses, selle praeguses elupildis, mille kujutamisviis on muutnud veelgi uudsemaks sõnade väikeste muutetrikkidega, võiks öelda nendega mänglemisel.

Esimene tsükkel hõlmab pilte elust, kus poetess tunneb end kõõmnena ühiskonnas, kes elavad üksteisest mööda üksteise läbi. See muutub veelgi narrilikumaks kilplastena, loob jäätise, shokolaadi ja hõberebase elementidega naisõiguslikkuse takuleenulise nukupildi ja kulmineerub lillelapse meisterlikus karakterisatsioonis. Sellega ei piirdu veel elu, uudselt nähtud pildistik viib edasi, kus mõnikord luuletaja kui oma saatuse päriskokk on valmistanud rooga, mille kõrbend maitse talle ei meki ja teinekord on tunne, et lähed lihtsalt liimist lahti.

Teine tsükkel räägib surmast, kuigi ta „pole veel tundnud surmaks sundi". Need rasked mõtted on siiski positiivse usutundega „egas me päriselt kao ju." Võib-olla jääb sellest suurem elu tunde väärtustamine, selle õrna ja hella puudutamise vältimine nagu liblikale pai tegemine on oma tegelikkuses hävitav.

Kolmas tsükkel räägib kodumaast. Luuletaja otsib Taavetit kes lingukivi heidaks. Kodumaaluule on itkuline oma sõjamälestustega, kannatustega, kodutusega. Hea aednik siiski asub ruineeritu kohendamisele ja rooski sai sinna nagu iseenesest kasvama, kus savisärgis magati.

Lõpuks on lühimõtteid tanka- ja haikuvormis. Selles lühivormis on Karuks ka ise oma luulemõiste defineerinud: „Luule on sohilaps/ kes lõplikult sohu sind hukutab".

Omapärases stiilis, mis põimitud rahvaluule värsside, osavate kõnekäändude sisselülitamisega ja tuntud väljenduste lükkimisega on ta luulele omane kerge rütmilisus. Mänglemine sõnadega annab rohkeid uustuletusi, mis keelt rikastavad ja mille abil on olnud rohkeid võimalusi väljenduse veelgi pildirikkamaks tegemiseks. Tema motiivid on üldiselt rahvalikud, tänapäevased ja suudab kodumaa iseloomustuse leida kasekoorte mõttekriipsudes kui üht variatsiooni tohukultuuri rahvalt. Kodakondur on inimene ja looja meie keskel, kes on suutnud tunda sügavamalt ja näha detailsemalt kui tavaliselt, aga mis teebki loojaisiksuse loovaks.

HANNES OJA

AABS'i sügisball

Käesolev tahab olla eelteateks ja kutseks avada sügishooaeg ballisaalis salapärase „AABS 6th" sildi all. See on reedel, 14. oktoobril kell 7 õhtul (cocktail, õhtusöök on kell 7.45) Harbour Castle konverentside keskuses. See ballisaal valmis alles juulis ja asub tuntud hotelli vastas üle sõidutee. Peale õhtusööki on tants väga populaarse kuueliikmelise Matt Lebar'i orkestri saatel. Need on shveitsi-sakslased ja mängivad kõike, gemütlich-meeleolukast viini valsist kuni „kõva kaljuni, nii nagu peolised soovivad.

Banketi korraldab AABS 6th ettevalmistav toimkond. AABS tähendab Baltiaineliste teadmiste edendamise ühingut, ja nende kuues konverents peetakse jälle Torontos tuleva aasta mais. Seda tahame teha veel edukamaks kui oli kolmas konverents Torontos 1972. aastal üle 500 osavõtjaga. Kuulub ju konverentsi sisusse nii teaduslike ettekannete väärtus kui ka osavõtjate meelelahutus ja tuju. Toda konverentsi peetakse ikkagi eeskujuks ja ideaaliks kui konverentsidest räägitakse.

Tujutõstmise ballil uues, Frontenac saalis on ootamas kuuskümmend lauda, igas kümme külalist. Pääsmed on 40 dollarit paari pealt (20 dollarit üksikult) ja on odavad tänapäeva hindade juures, pealegi veel niisuguses saalis. Informatsiooni ja pileteid saab: Astrid Kalmar telefon 444-4346, või Mai-Liis Ronimois 447-7559, või Ingrid Saar 447-2750.

E.A.

● Markus Jakobson valiti siinse Little League nn. LL All-Stars võistlusmeeskonna mängijaks. Lakewoodi meeskond tuli 1975. a. meistriks, omandades tiitli National Little League Champs of 1975. Markus Jakobson on püüdja (catcher). Ta on edukalt mänginud siinse LL Met's meeskonnas ja kohalik ajaleht tõstab teda pidevalt esile hea mängijana.

● Meremeeste uniooni SIU leht „Log" toob oma juuli numbris pensionile siirdunute seas ära ka eestlase Victor Egel'i, kes 63. a. vanuselt on läinud puhkepalgale. Ta ühines SIU-ga 1949. a. Kord töötas ta selles uniooni organisaatorina. V. Egel elab San Pedros, Kalifornias.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 15. septembril 1977 — Thursday, September 15. 1977

KIREV MAAILM

NOTTINGHAM, Inglismaa — Inglismaal asuva Nottinghami ülikooli lektor talude juhtimise alal on uurinud laulu mõju lehmade piimaannile ja leidnud pärast neljaaastast tööd, et lehmad annavad kuni 50% rohkem piima kui talunik räägib nendega, laulab neile ja kasvõi kirub neid. Uurimus näitab, et lehmad soovivad inimeste seltskonda. See kontakt peab siiski olema korrapärane ja kestev. Kui talunik unustab selle vahetevahel tegemata, muutuvad lehmad närvilisiks ja nende kehad produtseerivad vähem seda hormooni, mis põhjustab piima tekkimist.

TOKIO — Kaval Tokio ärimees Takeo Kazama olevat läinud juba miljonäriks pornograafiliste lugude jutustamisega telefoni teel. Ta kuulutab jaapani ajalehtedes märgusõna all „Dial-a-Pornographic-Story". Vastava „kõditava loo" kuulamiseks tuleb saata $3 ja oma telefoninumber. Siis määratud ajal ärimees annab heliplaatidelt soovitud variatsioonidega loo, mis tihtilugu on õieti nagu väikesed kuuldemängud kõigi lisa-heliefektidega. Seadus ei saa siin midagi teha, sest „telefonijutt" on omavaheline ja privaatne. Kazamal olevat juba 40.000 „alalist klienti".

NEW YORK — Filmidega lennureisile minnes tekib alati probleem, kas julgestus-läbivaatamine lennujaama kontrollpunktis ei kahjusta filme. Lennujaamades on sildid väljas, et läbivalgustamine ei rikkuvat filme üldse, kuid fotoajakirjades on alatasa kurtmisi, et filmidel on läbivalgustamise tõttu värvitoon rikutud. Chicago Area Camera Club on nüüd esitanud kohtule nõudmise, et keskvalitsuse asutus lennuliinide korraldamises nõuaks vastava hoiatuse väljapanemist lennujaamades ja kõrvaldaks sealt sildid, mis ütlevad, et läbivalgustamine on ohutu filmidele. Filmide kaitseks on fotoärides müügil erilised tinapaberist kaitsekotid (hind 4—5 dollarit), kuhu mahub 12—15 35 mm filmirulli. Kuid täpsemalt pole tänaseni selgitatud, kuivõrd need filme kaitsevad. Kottide tootja kinnitab, et x-kiired nendest läbi ei lähe.

MOUNTAIN VIEW, Kalifornia — Inimesed on päris sõnakohaselt tähtede tolmust tehtud, ütles dr. David Block, Ames Research Center'is töötav astrofüüsik. Ta kirjeldab tähti kui „kosmilisi kokki". Põhilised elemendid, millest inimene on tehtud on kõik olemas kosmilises tolmus. Meie linnuteel on üksi kümme miljardi tähesüsteemi, kus elu on võimalik.

NEW YORK — Lennureisil olles jooge vähemalt klaas vett iga tund, õpetab reisiajakiri „Holiday". Suures kõrguses aurab kehast rohkem vett välja kui tavaliselt, mispärast lennuliini stjuuardessidel ja lenduritel soovitatakse juua iga tund üks klaas vett. Ajakiri ütleb: On kummaline, miks seda olulist informatsiooni kunagi ei anta edasi reisijatele.

LONDON — Inglismaal ilmuv „Women's Own" magazine on avaldanud professor Ivor Mills'i sensatsioonilised avastused, kes on leidnud, et tänapäevased moodsad naised Inglismaal, kes hoolitsevad mehe ja laste eest oma igapäevase töö kõrval, on muutunud ja neil hakkavad karvad kasvama näol, rinnal ja kõhul. Mills, kes on meditsiini professor Cambridge ülikoolis arvab, et pinge põhjustab naise ajus hormoonide muudatuse, kaasaarvatud suurenev meeshormoonide produktsioon. Ta on kohanud patsiente, kel juba 20-aastastena on näol karvad kasvamas. Samuti on märgata olnud muudatusi hääles, nii et ta võis öelda, et meil on olnud mõned lauljad, kes ei või enam soprani laulda..'

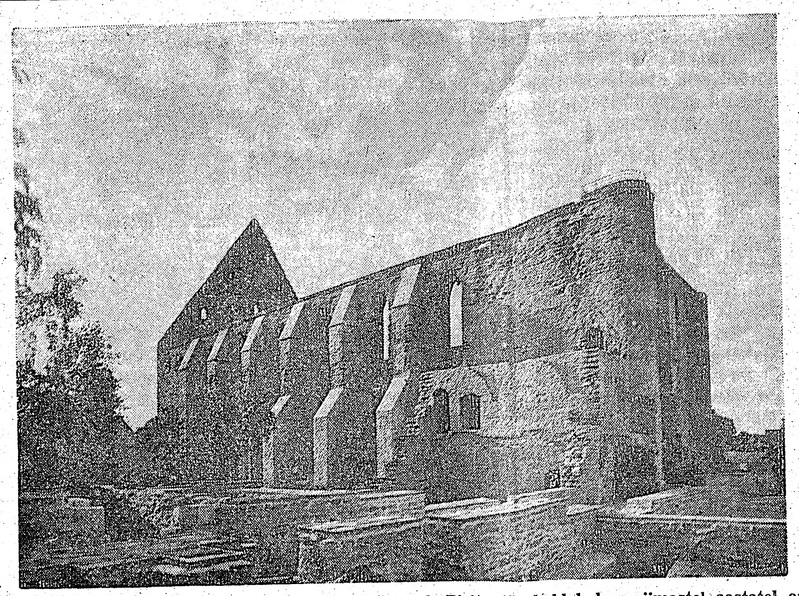

Ajaloolised Pirita kloostri varemed Tallinna külje all Pirita jõe kaldal, kus viimastel aastatel on toimunud suured väljakaevamised.

Antikommunism viis rootslased sõjateele

Rootslased saksa sõjaväes jutustavad elamustest

Esmakordselt sai rootsi avalikkus Expresseni veergudelt teada nende rootslaste saatusest, kes Teise maailmasõja päevil võitlesid vabatahtlikena Waffen-SS ridades — peamiselt idarindel venelaste vastu. Expresseni reporter Leif Björkman avaldas mõni aeg tagasi artiklite-sarja kuues osas vastavate illustratsioonidega ja sõjaaegsete fotodega.

Esimese osa eessõnas nendib põhjalikku uurimist ja materjali kogumist toimepannud autor, et aastail 1941—45 lasksid umbes 125 noort rootslast endid värvata Hitleri Waffen-SS'i. Nad kuulusid skandinaavlastest ja ka eestlastest koosnevasse diviisi „Wiking".

Peaaegu neli aastat vahetpidamata võitlesid paljud rootsi vabatahtlikud idarindel. Mõned said raskesti haavata, mõned langesid. Ullatavalt suur arv nendest pääsis siiski Rootsi tagasi — kas deserteerudes või haavatuna.

Nii mõnigi rootsi SS-mees pääsis põgenema paadis Eesti rannikult kohalike elanike abiga sügisel 1944.

Rootsis töötab osa ellujäänuist arstidena, inseneridena, firmajuhatajaina, juristidena, ehitusmeistritena, vabrikutöölistena jne. Mõned on juba pikka aega invaliidi-pensionil või on surnud. Üksikud on uhked oma panusele, teised on ikka veel painajalike sõjamälestuste küüsis. Mõned sooviksid sõjaseiklusi olematuks muuta, kuna mõned on — Leif Björkmani sõnade järgi — „ikka veel parandamatud natsistid".

Björkman jatkab:

— Kolmkümmendviis pikka aastat vaikisid need rootsi mehed oma elamustest Waffen-SS ridades. Expressen leidis mõned nendest üles

ja tal õnnestus neid isegi jutustama saada, ehkki mõned on ikka veel hirmul tagakiusamiste ja väljapressimiste pärast.

— On neid, kes soovivad jääda rangelt anonüümseks, lisab Björkman. Välja arvatud mõned üksikud, kes esinevad Waffen-SS mundrites fotodel nimetult ja musta trükivärviga kaetud silmadega. Artikleis kirjutatakse nendest sõjaaegsete hüüdnimede all, nagu „krahv James", „Kikus", „Sven", „Leitnant Vilgot" või „Reamees Nisse". Kõik kuulusid SS-kompaniisse „Gösta Persson", mis omakorda kuulus diviis „Wikingi" alla ja mille koosseisus oli ka eestlaste väljapaistev pataljon „Narva".

SS-ridadesse astumise põhjuseks arvavad mõned rootslased nüüd

nooruse rumalust, teatud idealismi, vaenulikkust kommunismi vastu, viha venelaste vastu

või ka halbu koolitunnistusi ja lihtsalt seiklushimu.

Björkman kirjutab, et rootsi noormehi värbasid salajased agendid, kuna rootsi sõjaaegne välisminister Christian Günther saksalaste poolt esitatud avalikametlikust värbamisest midagi ei tahtnud teada ja selle kategooriliselt tagasi lükkas.

„Expresseni" reporter nendib, et kuna Rootsis valitses saksa sõjakäigu alguses (juunis 1941) tugev antikommunistlik meeleolu, siis tuli salajastele värbamisbüroodele hulgaliselt sooviavaldusi noorukitelt, kes „venelase kere tahtsid kuumaks kütta".

Ligi 1700 sooviavaldust saabus saksa armeesse astumiseks Soome rindel.

Rootsi vabatahtlik Ake jutustab „Expressenis" järgmist:

— Ma olin antikommunist ja olen seda tänapäevani. Soome rindel leiti üks rootsi leitnant, kelle punaarmeelased olid jalgupidi üles poonud. Enne seda olid nad tema täiesti lömaks peksnud. Ja soome lotadel, kes sattusid vangi, lõigati rinnad ära. Mul oli ükspuha, kas võitlesin venelase vastu soome või saksa mudris, lisab Ake.

Edasi kirjeldab Björkman rootslaste käekäiku enne rindele saatmist.

Määramine idarindele osutus paljudele kergenduseks pärast 16-nädalast väljaõpet ja ranget „preisidrilli".

Ei puudunud ka rootslaste kallal öösiti toimepandud nn. „kasarmu sadism".

Mõnedel üksikutel rootsi SS-meestel õnnestus juba enne rindele minekut deserteeruda Taani kaudu Rootsi. Teised võitlesid Kaukaasia, Ukraina, Jugoslaavia ja sõja lõpus isegi Eesti rindel. Sellest jutustavad „Expresseni" sarjas Sven, Kikus ja Vilgot.

Svenil õnnestus venelaste peletungi ajal Tartu ümbruses seismajäänud soomusmasinat käiku saada ja rannikule läbi lüüa,

kust ta pääsis koos eestlastega paadis Rootsi.

Põnevalt kirjeldavad oma lahkumist Eestist rindemees Kikus ja leitnant Vilgot. „Augustis 1944 varises saksa rinne Eestis kokku. Sõdurid, kes olid olnud välilaatsarrettides või puhkusel, ei pääsenud enam tagasi oma üksuste juurde. Nad uitasid ringi gruppides. Kikus, Vilgot ja Nisse kohtusid ühes eesti-rootsi perekonnas. Nad otsustasid deserteeruda SS-ist ja katsuda pääseda rannikule. Need kolm rootslast said hea vastuvõtu osaliseks eesti-rootslaste poolt Tallinna lähedal.

— Taluniku juures, kus me viimati aega veetsime, ei elatud enam normaalselt. Kõik olemasolev toit söödi ära. Omapruulitud õlut ja koduaetud viina oli külluses. Poistel oli vaid üks mõte: koju Rootsi! Öösel ehitasime paati.

Tegime ka röövkäigu ühe vene vahiposti vastu, kus veoautost tõstsime ära mootori.

Selle monteerisime paati. Augusti alguses lahkusime Eestist. Paadis oli 20 hinge. Edasi jutustab Kikus, et kippariks oli tuntud vana eestlasest piiritusevedaja. Põgenikepaat peatati soome merepatrulli poolt 8. augusti hommikul. Rootslased olid hirmul, et soomlased neid Hitleri Saksamaale välja annavad. Nii visati mundrid ja ordenid üle parda. Kikus meenutab, et sai särgi ja paari kohutavalt suuri pükse ühelt põgenikult paadis. Paat pukseeriti Ahvenanmaa pealinna Mariehamni, kus rootslased soomlaste poolt üle kuulati. Nad tunnistasid üles, et olid kuulunud Waffen-SS'i.

— Kui ülekuulamine oli läbi, pandi meid tavalisele Ahvenanmaa—Stokholmi reisilaevale. Stokholmi jõudes võttis meid sadamas vastu suurim politseinike hulk, mida ma eales olin näinud, lisab Kikus.

Kui aga kohapeal selgus, et me mingeid rootsi sõjasaladusi polnud sakslastele reetnud, saime kohe vabaks.

Kikusel oli isegi sõduripalgast niipalju raha rootsi panka laekunud, et sai endale hambaarst Alice Timanderi juures uued ülemised hambad.

Artikliseeria lõpus nendib Björkman, et paljud rootsi vabatahtlikud said rahuajal väljapressimiskirju tundmatute poolt, kes nõudsid nendelt suuri summasid. Vastasel korral oleksid „vastavad võimud" teada saanud, et nad olid teeninud SS-is. Enamuses oli tegemist lihtsate sulidega, kellede nõudmisi ei täidetud. Mõnele rootslasele tehti ka ettepanekuid hakata instruktoriteks Argentiina sõjaväes. Leiduski emigreerujaid ülemeremaadesse.

Paljud intervjueeritavaist palusid Björkmani mitte avaldada nende fotosid ega õigeid nimesid.

EPL/KS

Iisrael ütleb: Egiptus koondab vägesid

TEL AVIV — Iisrael ütleb, et Egiptus on kahekordistanud oma vägesid Suessi kanali idakaldal vastupidi kaks aastat vanale Siinai kokkuleppele. Aga Ühendriikide allikaist avaldati, et nad pole seni märganud midagi ebaregulaarset oma satelliitide ja spionaazhi lennukite kaudu. Iisrael andis formaalse kaebuse üle kindral Ensio Siilasvuole, kes on Soome sõjaväelane ja Liitunud Rahvaste üksuste juhataja Kesk-Idas. Iisrael oma kaebuses ütles, et Egiptus on suurendanud oma üksusi Suessi kanali idakaldal 8000 mehelt kaheksas pataljonis 16.000 tuhandele viimase kuu jooksul.

Legaalse abi süsteem rikastele noortele

TORONTO — Teismelised rikastest perekondadest, kes sõidavad ringi kallihinnalistes autodes, saavad legaalset abi maksumaksjate kulul, kui nad satuvad seadusega pahuksisse. See on nii laialdane, et see on saanud tavalisemaks provintsi legaalse abi juhtumeist, tõendavad mitmed Toronto kriminaaladvokaadid. Möödunud aastal Ontario Legal Aid Plan läks provintsile maksma 23,5 miljonit dollarit.

Teadaanne Eesti Täiendus- ja Täienduskeskkooli noortele

Lastevanemate soovide kohaselt avatakse esmaspäeva õhtul

KALEV ESTIENNE VÕIMLEMISE KLASSID LASTELE JA TEISMELISTELE

North York'is (Bayview ja Finch) BLESSED TRINITY College'is. Registreerimine toimub 19. sept. kell 6—7.30. Informatsiooniks helistada 465-7020 või 889-7889 või 222-5751.

MUUDATUS DEER PARK'I NOORTEKLASSI VÕIMLEMISTUNNI AJAS: UUS AEG LAUP. KELL 12—1.30

Ilmub ANTS VOMMI teine luuletuskogu

„VARJUD"

Luuletuskogu ilmub hiljemalt veebruaris 1978. Raamat tuleb 240. leheküljeline, esitatud 251 luuletust seitsmes osas. Kujult sarnane „Minu hingele".

Ette tellides toetate autorit kui raamatu väljaandjat ja ettetellijate nimed tuuakse ära raamatu tagaosas „Tabula Gratulatorias".

Ettetellimise hind $7.00. Paluks saata raamatu ilmumiseni aadressil: ANTS VOMM, 122 Barker Ave., Toronto, Ont. Canada — M4C 2N9.

Nõukogude ametiühinglasi ei lastud USA-sse

Moskvast tehti uus katse saada sissesõiduviisasid USA-sse N. Vene ametiühingute esindajatele. Nimelt oli organisatsioon, mis kannab nime „Komitee ametiühingute ja demokraatia eest" kutsunud USA-sse neli Vene ametiühingute esindajat. USA saatkond keeldus neile viisade andmisest kuni küsimuse lahendab Washington.

Teatavasti taotleti ka aprillis Vene ametiühingu tegelastele viisade saamist USA-sse sõiduks, seekord ühe sadamatööliste unioonni kutsel. Neile keelduti viisade andmisest seepärast, et nad kuulusid komparteisse. Valitsusasutused olid juba peagu nõus viisade andmiseks, loobusid aga pärast proteste, missuguseid esitasid unioonide juhid, teatades, et kutsutud on nõuk. ametnikud, kes ei esinda N. Liidu tööliskonna huvisid.

USA plaanitseb uut palkade-hindade kontrollimist

WASHINGTON — Carteri administratsiooni ametnikud on kaalutlemas uut programmi palkade ja hindade kontrollimiseks, et vähendada inflatsiooni. See programm pannakse maksma järgmiste kuue kuu jooksul. See seisneks mitte teatud arvus piiripostides, vaid vabatahtlike määrade normimises, mis oleks mõõdukas palkade ja hindade suhetes. Uus programm saab tulemusi anda siiski, kui ärimaailm ja tööliskond oleksid koostöötahtelised võitlema inflatsiooni vastu, mis seniselt 6%-lt on nüüd tõusnud peagu 7%-le.

Nalja

Kassil on pojad. 5-aastase Karli küsimusele, kust kass pojad sai, vastab isa pika seletusega, kuidas linnud ja mesilased järeltulejaid soetavad ja nõnda edasi. Küsib siis lõppeks:

„Kas said nüüd aru, miks kassil on pojad?"

„Jah, sain küll. Mesilane nõelas kassi."

*

Juuksuri õpipoiss raseerib amputeeritud käega kundet. Ta lõikab mehele mõne korra põske. Et oma veretööst tähelepanu kõrvale juhtida, ta küsib kundelt:

„Kas olete sageli meie juures olnud?"

„Ei ole. Ma kaotasin oma käe sõjas."

*

Hull heidab kõhuli ja laulab kaks laulu.

„Mida sa teed?" küsib teine hull.

„Ma olen heliplaat," vastab laulja Pöörab end siis selili ja laulab veel kaks laulu.

„Miks sa end selili pöörasid?"

„Sa oled tõepoolest hull. Ma ju pöörasin plaadil teisel külje.

Veel 4000 kuuba sõdurit Angoolasse

JOHANNESBURG — Lõuna-Aafrika ajakirjanduse andmetel on Kuuba diktaator Fidel Castro saatnud Angoolasse täiendavalt 4000 kuuba sõdurit, kellede ülesandeks on abistada sealset kommunistlikku rezhiimi raske majandusliku ja poliitilise kriisi lahendamisel. Angoola kommunistlik valitsus ei suuda ilmselt ise oma jõududega likvideerida antikommunistlike partisanide üksusi, kes opereerivad Angoola lõuna-, kesk- ja põhjaosades. Kuuba diktaator Fidel Castro mainis käesoleva aasta parillis, et ta kavatseb kõik Kuuba sõdurid Angoolast välja tuua, kuid nüüd saabunud andmete kohaselt on ta hoopis oma sõdurite arvu Angoolas suurendanud.

MÜÜA

KASEKÄSNU

(tarvitatakse vähjahaiguste vastu)

„Andy" 34 36th Str. Toronto, Ont. M8W 3K9 — Tel. (416) 259-6892

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:

Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495

2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.